

Tamam Take Over

Metodbok
2021-2024

Författare: Isaura Da Luz Reis & Reman Rahman

Formgivning: Reman Rahman

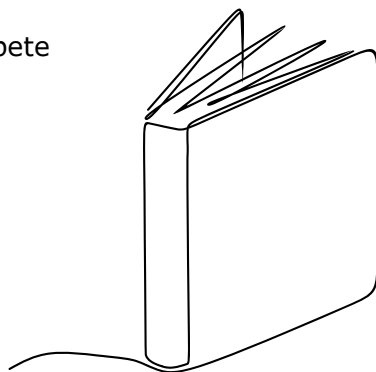
Illustrationer: Canva

Publikationen har tagits fram med stöd av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). I de fall inte andra referenser ges, reflekterar innehållet enbart åsikterna hos författare samt intervjupersoner. MUCF kan inte hållas ansvarig för informationen i publikationen eller hur den kan komma att användas.

Innehållsförteckning:

7	Om metodboken
7	Vuxna som arbetar med barn och ungdomar
8	Ung & boende i mindre ort
10	Om Tamam
11	Bakgrund till projektet
12	MUCF FOKUS 18: Vilka ska med? Ungas sociala inkludering i Sverige
12	DELMOS-undersökning: Fokus Segregation
14	Start Up
15	Om TakeOver
16	Genarp som ort
16	En ort med begränsade möjligheter för unga
19	Karta över Genarp
20	Kollektivtrafiken
24	Segregation, rasism och ojämlikhet
30	Antirasistisk reflektion
34	Projektets metoder
35	TakeOver-metoden
37	Futsal
41	Relationsbaserat samarbete
43	Mat, prat & para
45	Påverkansarbete
47	Busskampanjen
50	Separatistisk metod
55	Nätverkande
61	Avslutande ord

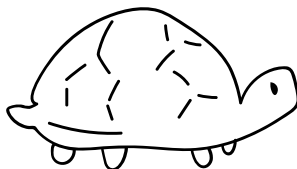

Projektet har kunnat genomföras tack vare stöd från MUCF samt värdefull engagemang från deltagare och samarbetspartners. Vi vill rikta ett stort tack till alla som har bidragit till att göra projektet och metodboken möjlig.

Tack till:

Alla projektdeltagare, ungdomsambassadörer och
hjälpledare
Fritid Genarp
Svenska kyrkan, Genarps församling
Ungdomsombuden, Lunds kommun
Genarps bibliotek
Erikshjälpen Genarp
Genarps skola
Genarps Pizzeria & Restaurang
Genarp För Unga
Kultur- och fritidsenheten Lunds kommun
Rädda Barnens Ungdomsförbund
Bris
Malmö mot Diskriminering
Nora Khalil
Greppa micken
Dina
MUCF

**"[PROJEKTET] BETYDDE
MYCKET FÖR MIG. IBLAND
KÄNNER JAG MIG STRESSAD,
DEPRIMERAD OCH HAR MYCKET
ATT GÖRA OCH TÄNKA PÅ, MEN
SÅ SER JAG EN POST ELLER
NOTIS PÅ INSTA ELLER SNAP
OM NÅGOT SOM HÄNDER OCH
DET GÖR ATT MAN BLIR GLAD
OCH LÄNGTAR TILL
AKTIVITETEN. DET HAR HJÄLPT
MIG ATT GLÖMMA STRESSEN
OCH ANNAT SOM HÄNDER I
LIVET."**

- DELTAGARE I PROJEKTET,

18 ÅR

Om metodboken

Till vuxna som arbetar med barn och ungdomar

Den här handboken är för dig som vill stärka ungdomsverksamheten inom ditt arbetsfält eller starta nya initiativ för och tillsammans med unga på mindre orter. Vi riktar oss till dig som arbetar med barn och unga inom förening, organisation, offentlig sektor och kommun. I handboken har vi samlat våra erfarenheter från det treåriga MUCF¹-projektet Tamam TakeOver i Genarp, Lunds kommun, där vi har skapat mötesplatser, engagerat unga och stärkt deras möjlighet att påverka sin vardag.

Boken innehåller konkreta metoder, verktyg och arbetssätt som vi har utvecklat och testat under projektet. I metodboken har vi även samlat perspektiv och kunskap från unga deltagare, oss projektmedarbetare och samarbetspartners till projektet. Vår förhoppning är att metodboken kan vara till nytta för andra som är verksamma inom arbetet med barn och unga. Vi hoppas att innehållet ska inspirera till att stärka ungas möjlighet att påverka samt vara delaktiga och ges inflytande över sina egna liv och sin fritid.

¹ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är en svensk statlig förvaltningsmyndighet vars uppdrag är att ta fram och sprida kunskap om ungas levnadsvillkor och om det civila samhällets förutsättningar. MUCF fördelar bidrag till föreningsliv, kommuner och internationellt samarbete.

Ung & boende i mindre ort

Till dig som är ung och bor i en mindre ort eller ute på gles- och landsbygden hoppas vi att den här handboken ska kunna fungera som ett sätt att hämta inspiration och skapa förändring. Vi vet att livet som ung i mindre orter kan kännas svårt och orättvist ibland, och att det dessutom kan kännas som att vuxna inte lyssnar eller tror på dig som ung. Kanske drömmer du om att en särskild aktivitet ska finnas nära dig och dina vänner? Har du och din vänskapsgrupp pratat om att ni själva skulle vilja göra något för att påverka, men kanske inte vet exakt hur?

Med TakeOver-metoden kan du skapa egna mötesplatser på din ort. Så här kan du enkelt gå till väga för att starta upp något på din hemort:

1. Kolla läget!

Vad saknas på din ort? Vad vill du förändra? Vad har unga på din ort för behov och önskemål?

2. Samla ett team!

Få med dig några vänner eller andra engagerade. Undersök era kompetenser, dela upp ansvar och uppgifter mellan er. Vem är bra på vad?

3. Sök stöd!

Kolla om det finns lokala föreningar eller organisationer som kan hjälpa till. De flesta kommuner har bidrag som unga kan söka för att starta egna aktiviteter eller projekt. Testa att googla på din kommuns namn och bidrag för unga. Ibland är det svårt att hitta rätt information eller veta hur du ansöker om pengar. Ta kontakt med kommunen, en förening, din skola eller fritidsgård för att få hjälp!

4. Gör något litet först!

Börja med ett enkelt event eller en enstaka aktivitet. Testa dig fram!

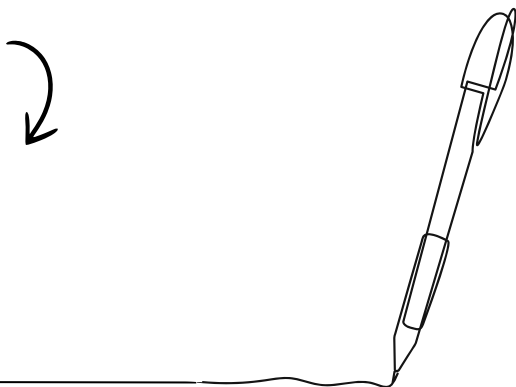
5. Sprid ordet!

Använd sociala medier eller affischer för att få fler att haka på. Fråga på din lokala mataffär eller fritidsgård om du kan sätta upp affischer och be dem sprida vidare information. Tagga andra föreningar i dina sociala medieinlägg som kan dela inlägget vidare för att nå fler!

Använd vårt hjälpledarkit² för att få tips och idéer om hur du kan organisera och leda aktiviteter, engagera andra och peppa vuxna i din närhet att tro på ungas förmåga att leda och delta i allt som rör ungas liv.

Vi tror på ungas förmåga och vi vill att andra vuxna också ska göra det! Dela gärna den här handboken med vuxna som arbetar med unga på din ort, så att de kan ta del av våra verktyg och metoder och inspireras i sitt arbete. Tillsammans kan vi skapa ett meningsfullt fritidsliv för unga överallt, inte bara i storstäderna! Tamam finns och kan stötta dig. Du kan kontakta oss för att ta reda på var din närmaste lokalförening ligger.

Scanna för att komma till hjälpledarkitet:

2 Hjälpledarkitet kan du också hitta på <https://tamam.se/takeover-metodmaterial/>

Om Tamam

Tamam är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell ungdomsorganisation som arbetar med barn, unga och unga vuxna med mångfald, antirasism och ungas samhällsengagemang. Vi arbetar för att skapa mötesplatser, organisera meningsfulla fritidsaktiviteter och ge alla samma möjligheter oavsett förutsättningar.

Tamam arbetar med att vara en plattform för ungas samhällsengagemang och uppmuntra och stödja ungas egna initiativ. Vår vision är en värld och ett samhälle där det inte spelar någon roll vad du heter, hur du ser ut, var du kommer ifrån eller var du bor för hur du blir bemött av andra människor och samhället. Vi vill arbeta för detta lika mycket på strukturell nivå som på individnivå.

För att kunna uppnå vår vision arbetar vi aktivt med och för barn, unga och unga vuxna för att skapa positiva sociala miljöer. Tamam vill vara en del i mötet mellan människor och i att bryta exkluderande normer i samhället. Vi bidrar med kunskap och resurser för att alla unga ska kunna ta lika del av samhället och behandlas jämlikt oavsett sexuell läggning, funktions variation, könsidentitet, socioekonomisk, etnisk, kulturell eller språklig bakgrund.

Vill du veta mer eller komma i kontakt med oss?

Mejl: Info@tamam.se
Instagram: [@tamamworld](https://www.instagram.com/tamamworld)
Hemsida: www.tamam.se

Bakgrund till projektet

Kortfattat föddes idén om projektet utifrån behov som framkom i följande undersökningar och projekt: MUCF:s rapport Fokus 18: Vilka ska med? Ungas sociala inkludering i Sverige; Tamams DELMOS-finansierade undersökning Fokus segregation; och slutligen Tamams projekt Start Up.

MUCF FOKUS 18: Vilka ska med? Ungas sociala inkludering i Sverige

I rapporten från 2018 följde MUCF upp de ungdomspolitiska målen för att belysa frågan om ungas sociala inkludering. Undersökningen bestod av en enkät och tolv intervjuer med unga från olika delar av landet.

Enkätens resultat visade på skillnader i upplevelsen av inkludering mellan olika grupper och att unga i landsbygder och politiskt eftersatta områden generellt upplever lägre social inkludering än unga i städer. Under intervjuerna framkom flera likheter mellan unga som bor på landsbygd, glesbygd och i politiskt utsatta områden och hur de ser på hinder och möjligheter att leva det liv de vill leva. Beskrivningar skilde sig på flera sätt från hur jämnåriga i städer ser på sin situation. Rapportens resultat pekade på vikten att diskutera den urbana normen och vilka konsekvenser den får för unga som bor på platser som inte överensstämmer med normen.

DELMOS-undersökning: Fokus Segregation

Med avstamp i MUCF:s rapport Fokus 18 valde Tamam att undersöka den urbana normen³ och ungas levnads- och fritidsvillkor i gles- och landsbygden i södra Sverige. Med hjälp av finansiering från Delegationen mot Segregation (DELMOS) genomfördes undersökningen *Fokus Segregation* som fokuserade på ungdomars delaktighet, inflytande och tillgång till aktiviteter i fyra byar: Genarp, Dalby, Veberöd (Lunds kommun) och Tranås (Tranås kommun).

³ Den urbana normen innebär att städer ges tolkningsföreträde och prioriteras framför landsbygder. Genom att bryta den urbana normen kan vi bredda bilden och ge fler berättelser av både landsbygder och städer och därigenom bidra till att skapa utveckling i hela landet. (Tillväxtverket, <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/guiderochverktyg/guiderochverktyg/metodstodforlivskraftigalandsbygder/verktygutmanadenurbananormen.4846.html>)

Tamam ville även undersöka hur vi som organisation kunde bidra till att minska segregationens negativa konsekvenser för unga i dessa orter.

Rapporten genomfördes i tre steg: genom att kartlägga och göra en nuläges- och behovsanalys för alla orterna men även för Tamam, samt att ta fram en plan för framtida arbete. Ungas behov undersöktes genom intervjuer och enkäter, medan Tamams behov kartlades genom interna workshops med organisationens lokalföreningar och anställda.

Sammantaget visar rapporten att många unga, särskilt tjejer och nyanlända, upplevde en brist på (eller begränsad tillgång till)⁴ aktiviteter och mötesplatser i sina orter. Samma grupp beskrev även en upplevelse av social exkludering. Fritidsverksamheten var ofta begränsad till sportaktiviteter, vilket skapade en känsla av exkludering hos unga med andra intressen. Social exkludering var också ett stort problem, där nyanlända unga i högre utsträckning vittnade om svårigheter att hitta vänner och känna sig socialt inkluderade.

Många unga beskrev att de inte hade tillräckligt inflytande över sina egna liv eller över samhällsutvecklingen, och upplevde en känsla av att vara begränsade av faktorer som dåliga transportmöjligheter och bristande kunskap om hur de kan påverka. Rapporten visade på en tydlig segregation inom de lokala samhällena, där kön spelar en stor roll i hur unga upplever sin tillvaro, men även etnicitet och bakgrund. I enkätsvaren uttrycktes även rasistiska attityder av några av de unga respondenterna.

⁴ Vi använder oss av denna formulering för att belysa att även om aktiviteter eller platser faktiskt finns och erbjuds i ungas hemort, är och upplevs dessa aktiviteter och platser mer eller mindre tillgängliga för olika unga. Bara för att en aktivitet eller plats existerar betyder det inte automatiskt att unga med bristande fritidsmöjligheter kommer att delta eller besöka platsen.

Under det tredje och sista steget, och utifrån resultaten av rapporten, tog Tamam fram en plan för framtida arbete. Konkreta åtgärder för att möta ungas behov och motverka segregation formulerades. Planen inkluderade skapandet av behovsstyrda, ungdomsledda verksamheter, spridning av kunskap om inkludering och antirasism, samt samarbete med kommuner och skolor för att förbättra ungas levnadsvillkor.

Start Up

I ljuset av vad som framkom i DELMOS-undersökningen, och med handlingsplanen i fokus, startades projektet Start Up med finansiering från MUCF. Projektet genomfördes under perioden september 2019 till oktober 2021 i Lunds kommun (Genarp och Dalby), men även i Tranås, Mariestad, Göteborg och Uppsala. Projektet riktade sig till unga i åldern 13-25 med erfarenhet av att vara nya i Sverige, med särskilt fokus på unga tjejer. Projektet syftade till att stärka målgruppens organisering och ge dem verktyg att starta och driva egna aktiviteter. Under projektet blev det tydligt att det fanns en stor efterfrågan på ökad tillgång till sociala mötesplatser, fritidsaktiviteter och utökade öppettider på fritidsgården.

Extra påtagligt blev det att dessa behov var särskilt stora i Genarp jämfört med övriga närliggande orter och byar. På grund av detta såg Tamam att det fanns starka skäl till att söka och driva fortsatt projekt i Genarp. Idéen om projektet Tamam TakeOver utvecklades, beviljades och blev Start Ups uppföljare.

Om TakeOver

Projektet Tamam TakeOver startade i november 2021 i Genarp, en liten ort i Lunds kommun. Projektet beviljades ett år i taget och avslutades efter sitt tredje projektår 31 oktober 2024. Det huvudsakliga arbetssättet har varit att tillfälligt låna och "ta över" (vilket är anledningen till projektnamnet TakeOver) lokala platser, t.ex. kyrkan och fritidsgården. Genom att göra så har vi, tillsammans med unga i Genarp, skapat nya tillfälliga mötesplatser och aktiviteter för unga som annars saknat meningsfulla fritidsalternativ. Förutom att skapa fler aktiviteter för unga har ett av våra mål även varit att stärka ungdomars organisering och inflytande i deras egna liv, lokalsamhällen och fritid. Projektet har helt och hållet utgått från de ungas perspektiv, behov, önskemål och delaktighet för att i så stor utsträckning som möjligt vara ett projekt som ägs av ungdomarna.

Projektet har använt sig av olika aktivitetsformer: kick-offs, infoträffar, TakeOvers, futsal, matlagningskvällar, separatistiska aktiviteter, påverkansträffar, kunskapshöjande workshops, diskussions- och planeringsträffar, läger och avslutningsfester. Vi har även haft aktiviteter i samband med olika högtider, specifikt Newroz och Eid-firanden. Precis som firandet av Newroz och Eid har alla aktiviteter som genomförts i projektet baserats på de unga delta-garnas önskemål och intressen.

Genarp som ort

"GENARP ÄR JÄTTEFINT. DET ÄR LITET OCH ALLA KÄNNER ALLA. MEN DET ÄR FÖR LUGNT OCH DET FINNS INGET ATT GÖRA, DET ENDA MAN GÖR ÄR ATT GÅ TILL SKOLAN, ICA ELLER COOP."

- UNG I GENARP, 14 ÅR

En ort med begränsade möjligheter för unga

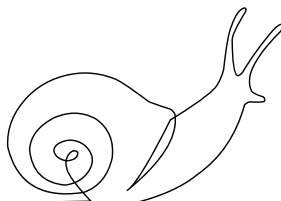
Genarp är en liten ort i Lunds kommun med drygt 3 180 invånare år 2023 (SCB). Här finns två skolor, två livsmedelsbutiker, ett bibliotek, en kyrka, en fritidsgård, två pizzerior, ett medborgarhus och ett offentligt friluftsbad⁵. Bortsett från fritidsgården saknar Genarp som ort sociala mötesplatser och aktiviteter som uteslutande utformats med unga i åtanke. Det här är en bild som avspeglas i de rapporter som projektet tagit avstamp i, ungas egna berättelser om sitt liv på gles- och landsbygd, samt Tamams erfarenhet av att verka i samhällen där fritidsaktiviteter för unga saknas eller är bristande. Även om fritidsgården i Genarp finns och är viktig för många unga är öppettiderna begränsade, åldergränsen gick vid 19 men efter projektet har åldergränsen sänkts ytterligare till 18 år. En önskan som ofta uttrycks av deltagarna i projektet är att fritidsgården ska ha öppet oftare och längre, och att de även önskar mer personal. Jämför man Genarps fritidsgård med fritidsgårdarna i Dalby och Veberöd har de senare fritidsgårdarna öppet fler dagar i veckan samt med längre öppettider.

⁵ Friluftsbaden håller endast öppet under sommarsäsong.

När vi pratat med Ungdomsombuden⁶, vilka varit en viktig samarbetspartner under projektets gång, ställde vi frågan om varför det är viktigt med fritidsaktiviteter för unga i Genarp.

"FÖLJANDE ÄR EN VIKTIG FRÅGA SOM HAR MÅNGA LAGER OCH DET FINNS OLIKA SVAR. DET SOM UNGDOMSOMBUDEN VILL LYFTA ÄR MÖJLIGHETEN FÖR UNGDOMAR SOM BOR LÄNGRE IFRÅN LUNDS STADSKÄRNAN ATT FÅ TA DEL AV MENINGSFULLA AKTIVITETER OCH FÅ KÄNNA SIG SOM EN PRIORITET TROTS ATT DE BOR I UTKANTEN AV KOMMUNEN. VI VET SEDAN TIDIGARE, I SAMTAL MED UNGDOMAR FRÅN GENARP, ATT UNGDOMAR KÄNNER SIG MINDRE PRIORITERADE. DET I SIN TUR KAN GE EN BRIST PÅ KÄNSLA AV INKLUDERING I SAMHÄLLET SOM FÖLJAKTLIGEN KAN FÅ NEGATIVA KONSEKVENSER PÅ UNGDOMARS MENTALA HÄLSA SAMT ATT DET RESULTERAR I EN BRIST PÅ HÄLSOSAMMA ALTERNATIV AV AKTIVITETER OCH MENINGSFULL FRITID."

Även om flertalet fritidsföreningar är aktiva på orten är utbudet av kostnadsfria aktiviteter och sociala mötesplatser för unga kraftigt begränsat. För de unga som inte brinner för friluftsliv, fotboll, innebandy eller gymnastik finns få alternativ att engagera sig i på fritiden. Dessutom kan medlemsavgifter och kostnader för utrustning utgöra ekonomiska hinder för deltagande, även för de som har ett intresse och en önskan om att delta.

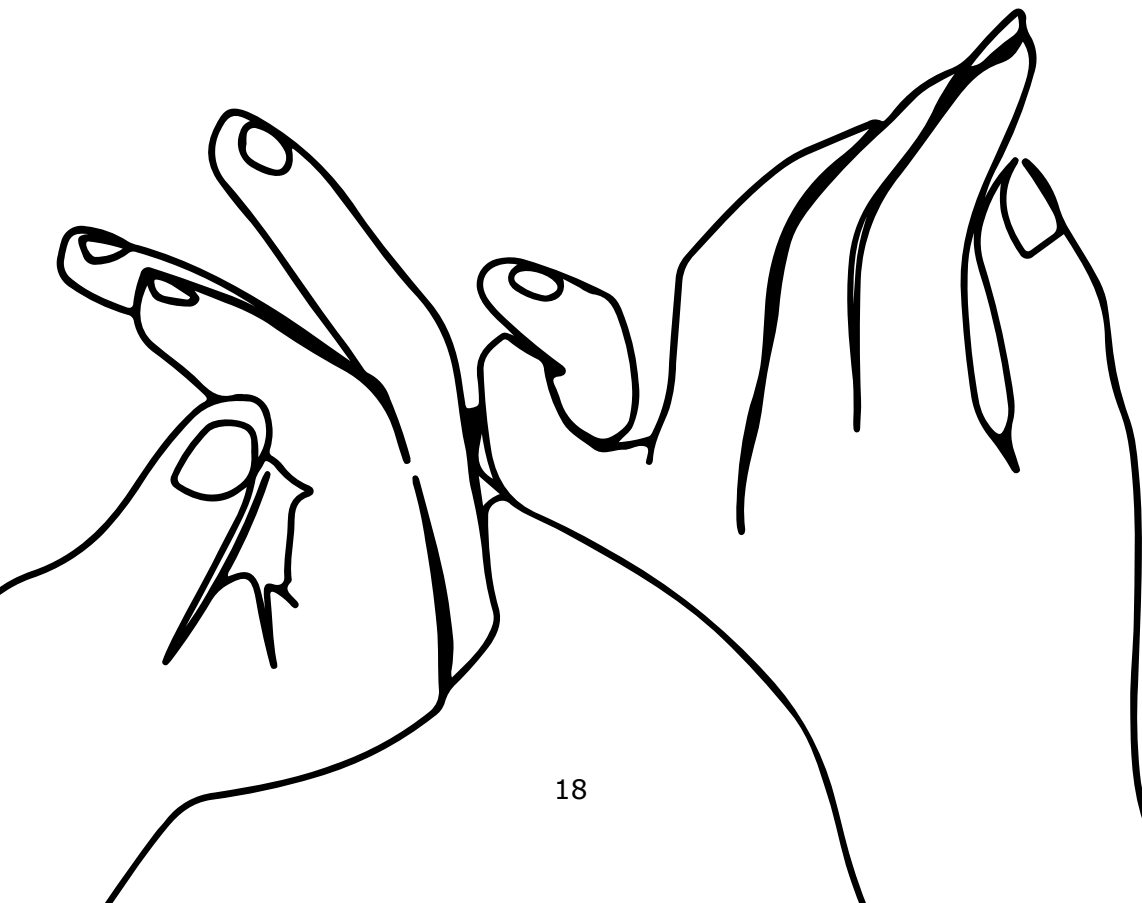

⁶ Ungdomsombuden, Lunds kommun, arbetar för att öka ungas inflytande och delaktighet i Lunds kommun. Genom att säkra ungdomsperspektivet i processer är målet att se till att unga kan vara med och påverka.

"TRÅKIGT OM MAN INTE GÅR PÅ NÅGON SPORT. DET FINNS EN FRITIDSGÅRD MEN DEN ÄR INTE ALLTID ÖPPEN. ANNARS SÅ ÄR DET BARA ATT MAN ÄR HEMMA. ALLTSÅ OM FRITIDSGÅRDEN ÄR STÄNGD OCH DET INTE FINNS EN TAMMAKTIVITET SÅ GÖR MAN INGET."

- UNG I GENARP. 15 ÅR

Många unga i Genarp känner sig bortglömda och saknar möjligheter att påverka sitt lokalsamhälle. Det första vi lade märke till när vi började arbeta i byn. Vårt mål har varit att ändra på det genom att skapa nya sociala mötesplatser och aktiviteter som är tillgängliga för alla unga, oavsett intressen eller ekonomiska förutsättningar, samt stärka förutsättningar för ungas inflytande.

Karta över Genarp

- Fritid Genarp/Idrottshallen
- Genarps skola
- Håckebergaskolan

- Svenska kyrkan Genarp
- Genarps bibliotek
- Genarpsbadet

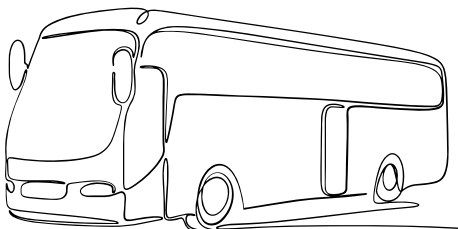
- Erikshjälpen Genarp
- Fortuna pizzeria
- Genarps pizzeria och restaurang

Kollektivtrafiken

"ATT VARA UNGDOM I GENARP ÄR VÄLDIGT ROLIGT MEN DET FINNS INTE MYCKET ATT GÖRA DÄR OCH MÅNGA KAN INTE HELLER KOMMA TILL OSS."

- UNG I GENARP, 14 ÅR

Genarps bristande kollektivtrafik har varit en återkommande och viktig fråga för unga under projektets gång. Bristen på sociala mötesplatser och fritidsmöjligheter i Genarp leder samtidigt till ett ökat behov av att kunna röra sig till närliggande stadsdelar i Lund och Malmö. Trots att Genarp tillhör Lunds kommun ligger orten hela 21 kilometer från Lunds stadskärna, respektive 30 kilometer från Malmö. Det enda kollektiva transportmedel som finns för att transportera sig till och från Genarp är bussar och avgångarna är få.⁷ Unga i projektet har ofta vittnat om att bussen på kvällen ställs in och att man i värsta fall behöver ta taxi hem. Deltagarna har även berättat att bussarna ofta är överfulla på morgonen och kvällen, vilket har lett till att man behöver vänta till nästa avgång. Vissa avgångar innefattar anropsstyrd trafik, vilket innebär att man behöver ringa till Skånetrafiken i förväg för att beställa taxiresa med ett mindre fordon som kör en till nästa bussförbindelse.

7 När metodboken skrevs gick bussarna en gång i timmen på vardagar, efter klockan 18.10 blir avgångarna glesare och sista bussen från Lund till Genarp avgår klockan 22.10. På söndagar går bussen varannan timme och sista avgången är klockan 20.00.

"OM MAN MISSAR BUSSEN BEHÖVER MAN VÄNTA EN HEL TIMME OCH DÅ FÅR MAN FRÅNVARO OCH DÅ FÅR MAN INGEN CSN JU. [...] OCH PÅ VINTERN ÄR EN TIMME JÄTTEKALLT."

- UNG I GENARP, 16 ÅR

De bristande bussförbindelserna påverkar även de ungas möjligheter till en bättre ekonomi. Biljetterna är dyra och priserna blir högre då resan mellan Genarp, Lund och Malmö innefattar fler zoner.⁸ Det är svårt att ta sig till arbete utanför orten som ung när bussen inte alltid matchar arbetstider på ett bra sätt och att arbeta under kvällar, nätter och helger blir nästintill omöjligt utan tillgång till andra färdmedel än kollektivtrafik. Även unga som studerar påverkas, eftersom de tvingas ta hänsyn till busstabellen i högre utsträckning än unga som bor mer centralt. Unga i Genarp (som inte studerar vid någon av Genarps två låg- och högstadieskolor) måste välja mellan att vakna mycket tidigt och komma till skolan långt innan sin första lektion, eller välja en senare buss och komma för sent, med risk att förlora CSN och viktig skoltid som konsekvens.

En av deltagarna i projektet berättade om att hen ofta missat bussen på morgonen och på grund av det behövt ha samtal med mentorer och lärare.

"NÄR DET GÄLLER MINA STUDIER HAR JAG HAFT PROBLEM MED ATT ÅKA TILL SKOLAN FÖR ATT JAG HAR MYCKET PENDLINGSTID. MEN FÖRUTOM DET SÅ VAR GENARP MYCKET TREVLIGT. JAG HADE MÅNGA KOMPISAR FRÅN GENARP."

- UNG SOM FLYTTAT FRÅN GENARP, 22 ÅR

8 Priset för en vuxen (20 och uppåt) enkelbiljett är 58 kr, motsvarande månadsbiljett är 949 kr. Enkelbiljett för barn (7-19 år) är 34,8 kr, motsvarande månadsbiljett ligger på 569 kr (Skånetrafiken 2024).

I ett samtal med ungdomen ovan blir det tydligt att Genarp är en plats som varit viktig för den, med vänskaper som varit betydelsefulla. Men svårigheten att röra sig mellan den nya och tidigare hemorten leder till att umgänget med vännerna från Genarp minskar. Ungdomen berättar att den idag inte har någon vidare kontakt med kompisarna i stan på grund av distansen.

Tillgången till fritid är nära kopplat till möjligheten att röra sig fritt. Lunds kommun sträcker sig utanför den centrala citykärnan och ska finnas för alla medborgare inom kommunen. Kollektivtrafiken behöver därför vara tillgänglig för alla. Att som ung ha möjligheten att ta sig hemifrån till arbete, sommarjobb, praktik, vänner, fritidsaktiviteter och roliga evenemang i andra delar av staden är en viktig del i att skapa ett hälsosamt och socialt meningsfullt liv. Det ska inte begränsas av ens egna eller ens familjs ekonomiska förutsättningar eller tillgång till andra färdmedel. I en by som Genarp tycks det vara en självklarhet för de boende att ha en bil för att vardagen ska gå ihop. Detta går att se på följande citat från en workshop som Lunds kommun stadsbyggnads-kontor⁹ höll tillsammans med boenden i Genarp:

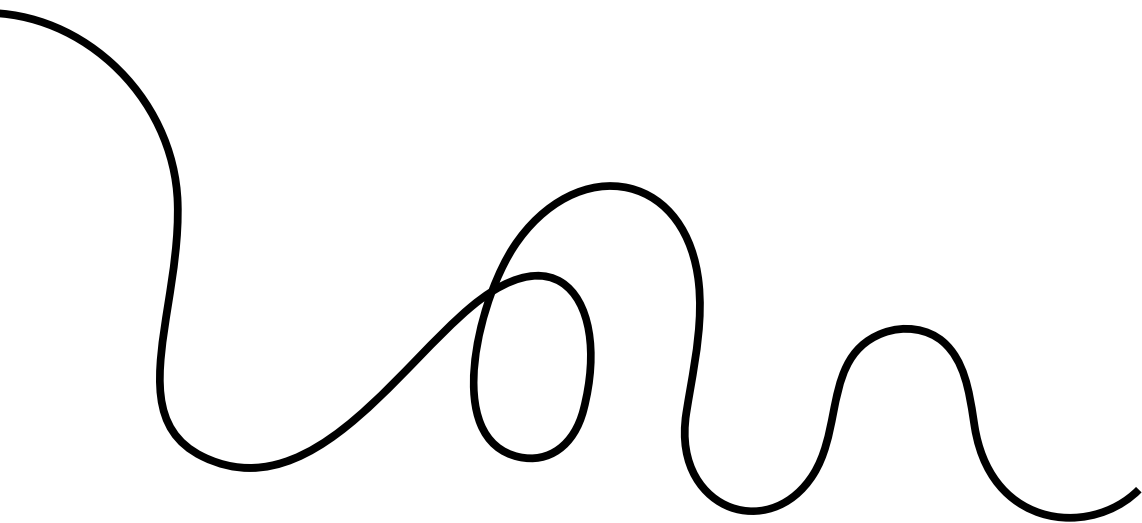
"KOLLEKTIVTRAFIKEN ÄR BETYDELSEFULL OCH SOM FAMILJ SKA MAN INTE VARA TVUNGEN ATT HA TVÅ BILAR."

Till och med för de familjer i Genarp som har en bil tycks problemen med tillgänglighet och transport kvarstå. För många unga i projektet som är bosatta i Genarp finns ingen bil att tillgå inom familjen och bussarna blir därför det enda sättet att transportera sig längre sträckor. Personal från kyrkan beskriver i samtal med projektanställda att kollektivtrafiken och hög hyra nämns som en återkommande anledning till att vissa familjer försökt lämna området. Detta visar hur ekonomiska och infrastrukturella utmaningar samspekar och förstärker varandra.

⁹ Översiktsplanearbete för Genarp Sammanställning av stadsbyggnadskontorets workshop med Genarpsborna, Charlotte Hägg Reader, 24 maj 2023, Lunds kommun

**"MAN ÄR TACKSAM MEN TYCKER SAMTIDIGT DET ÄR
JOBBIGT MED BUSSAR OCH MED DEN HÖGA HYRAN."**

- KYRKOPERSONAL

Segregation, rasism & ojämlikhet

"NÄR NI ORDNAR WORKSHOPS OM TILL EXEMPEL ANTIRASISM ÄR DET BARA VI [REDS. ANM. UNGDOMAR SOM RASIFIERAS SOM ANNAT ÄN VITA] SOM KOMMER, INTE DOM SOM FAKTISKT BEHÖVER DET."

- UNGDOM I GENARP, 18 ÅR

Genarp är en ort med många kontraster. Trots närheten till naturen och flera faciliteter är det en segregerad ort, och likt resten av samhället präglas platsen av problem med rasism och social exkludering. Under olika informationsinhämtningar, behovsanalyser och projekt som skett innan projektet TakeOver har det flera gånger framkommit hur unga (och vuxna) i Genarp på olika sätt och olika platser på orten utsätts för rasism och fördomar.

Unga deltagare i de olika projekten som bedrivits i Genarp har vittnat om och delat med sig av utsatthet av rasism, att de är stolta över sitt område men att det upplevs som svårt att bo där på grund av den sociala uppdelning som finns. I enkätsvaren från unga i DELMOS-rapporten blir det tydligt hur fördomar och rasistiska attityder påverkar ungas uppfattningar. Som svar på frågan "Vad skulle du vilja blev bättre där du bor?" uppgav olika unga respondenter "invandringspolitiken [...] mindre invandrare" och "mindre nyanlända". På frågan "Vad oroar du dig för?" svarade en ung respondent "Invandrare". En annan fråga som ställdes i enkäten var "Tycker du att unga där du bor är välkomnande mot unga som är nya i Sverige?" varpå en ung respondent kryssat i svarsalternativ "Nej" och skriftligen tillagt: "Och det är bra".

Segregationen är inbyggd i ortens utformning där i stort sett samtliga nyanlända familjer har tilldelats boenden i området Kärrvallen. De första bostäderna (friliggande hus, radhus- och kedjehusbebyggelse) i Kärrvallen började byggas 2011 och stod inflyttningsklara 2015, medan de senaste började byggas 2019 och var inflyttningsklara 2022. I detaljplanen för bostadsområdet (Byggnadsnämnden i Lund) går det att läsa följande:

“Vid utarbetande av planförslaget har hänsyn till barns intressen, behov och situation i enlighet med barnkonventionen tagits. Planförslaget erbjuder såväl tomter för villabebyggelse som tomt för rad- och kedjehuslägenheter vilket möjliggör en varierande social sammansättning av befolkningen.”

Det här tyder på att segregation och hur människor bor utgör en viktig aspekt inom stadsplaneringen i Lunds kommun. En “varierande social sammansättning av befolkningen” kopplas till barnkonventionen och en varierad social mångfald tycks vara eftersträfvansvärt.

Redan i den geografiska placeringen av bostäderna, avsides och i utkanten av Genarp, uppstår den sociala uppdelningen. Den blir inte bara påtaglig, utan spiller även över och påverkar Genarpsbornas interaktioner och attityder mot varandra, till exempel på skolan, fritidsgården och inom föreningslivet. Ungdomarna själva berättar att “vi bor där och de bor där” och att det påverkar hur man som ung umgås med varandra. Även vuxna i Genarp delar denna bild. Under workshopen med Genarpsborna som Lunds kommun stadsbyggnadskontoret anordnat, ger en vuxen Genarpsbo följande förslag:

"SPRID UT NYANLÄNDA FÖR ATT FRÄMJA INTEGRATION OCH LÅT NÅGRA GENARPSBOR FLYTTA IN I DE NYA HUSEN. UPPLEVER BYN SOM SEGREGERAD."

När vi samtalar med kyrkans personal om detta förstärks bilden av hur bostäderna har placerats och hur de används. De nybyggda bostäderna, som till största del (om inte helt och hållet) bebos av utlandsfödda eller nyanlända, är belägna i utkanten av byn. Det bidrar till en fysisk och symbolisk separation från resten av Genarp. Kyrkans personal beskriver:

"DET SOM ÄR SYND MED BOENDESITUATIONEN ÄR FRÄMST ATT DEN ÄR SÅ SKILD FRÅN RESTEN AV GENARP."

Dessutom påpekar personal detaljer som att tomtgränserna fortfarande inte är tydliga eftersom staket inte satts upp, att uppfarterna inte är färdigställda, att det tagit flera år efter det att de första familjerna flyttat in innan trottoarerna färdigställts. Att de boende själva behöver sköta gräsklippningen trots att de bor i hyresrätter och att många saknar resurser för detta, gör situationen än mer komplex och området kan lätt upplevas som skräpigt jämfört med resten av byn på grund av saker som dessa. Bara att det upplevs så bidrar till att skapa ett utanförskap och en känsla av området som något "annat" jämfört med resten av byn.

Inför att de nyanlända familjerna skulle flytta till Genarp organiserades ett omfattande initiativ där varje nyanländ familj tilldelades en vänfamilj. Syftet var att underlätta integration och skapa sociala kopplingar till det svenska samhället

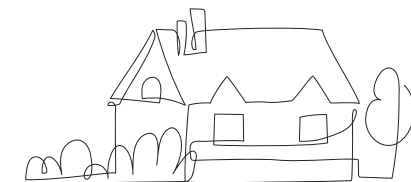
"VI VAR EN STOR GRUPP SOM ARBETADE MED DET TILLSAMMANS I GENARP. DÅ SKAFFADE VI VÄNFAMILJER TILL ALLA FAMILJER SOM KOM. INITIATIVET HADE INITIALT GODA RESULTAT, MED ETT STORT ANTAL DELTAGARE VID KYRKANS TISDAGSTRÄFFAR. MEN PANDEMIN SKAPADE STORA UTMANINGAR OCH MÅNGA RELATIONER BRÖTS NÄR AKTIVITETER STÄLLDES IN."

- KYRKOPERSONAL

Integration har också skett spontant i vissa fall, där nyanlända i utkanten av området med naturlig närhet till svenska grannar har fått nya vänner och kunnat både att få och ge hjälp i vardagen. Detta visar hur fysisk närhet till etablerade svenska hushåll kan bidra till naturlig integration. Kyrkopersonalen berättar i anslutning till detta:

"SEDAN FINNS DET FLERA VÄNFAMILJER SOM FORTFARANDE HAR JÄTTEFIN KONTAKT MED 'SINA' NYANLÄNDA FAMILJER OCH SOM HÅLLER KONTAKT MED FAMILJER SOM INTE ENS BOR I GENARP LÄNGRE MEN DÄR BARNEN FORTFARANDE RINGER OCH PRATAR MED SIN EXTRAMORMOR OCH EXTRAMORFAR."

Samtidigt påpekas att denna positiva utveckling är begränsad och inte omfattar alla familjer. Även om vissa vänskapsband förblivit starka och gett långvariga effekter har många nyanlända familjer inte längre samma stöd och kontakt med svenska familjer som tidigare. Vissa saknar den biten helt och hållet.

I ett samtal med Fritid Genarp ställde vi frågan om fritidsgårdspersonalen upplever Genarp som segregerad och om det kan synas i ungdomsgruppen. En av fritidsledarna svarade följande:

"OERHÖRT SEGREGERAT, DET VAR TYVÄRR NÅGOT AV DET FÖRSTA JAG LA MÄRKE TILL NÄR JAG SOM UTOMSTÅENDE KOM TILL GENARP [...] NÄR JAG GICK IN I IDROTTSHALLEN NÄR JAG BÖRJADE HÄR OCH KÄNDE 'VAD HÄNDER I DEN HÄR IDROTTSHALLEN?' NI SPELAR SAMMA SPORT, NI ÄLSKAR SAMMA SPORT, NI ÄR LIKA GAMLA, NI GÅR I SAMMA KLASS, NI KOMMER TILL FRITIDEN OCH ÄNDÅ ÄR DET SÅ SJÄLVKLART ATT NI INTE SKA SPELA MED VARANDRA. [...] ETT STORT MOTSTÅND OCH OTROLIGT SORGLIGT PÅ ALLA SÄTT."

När vi frågar om varför personalen tror att det är så i just Genarp fortsätter hen:

"DET ÄR VÄL ANTAGANDEN, MEN KÖKSORDSRASISM TROR JAG ÄR EN STOR DEL. DET EN HÖR OM HEMMA ÄR SÅ EN GÖR SJÄLV, OCH JA, DÅ BLIR DET UPPDELAT. ÄVEN OM EN SITTER I SAMMA KLASSRUM PÅ DAGARNA SÅ HJÄLPER INTE DET OM FRÅGAN INTE TAS UPP I KLASSRUMMEN, SÅ VI KAN PRATA OM DET. NÄR FRITIDEN SEN KOMMER DELAR EN UPP SIG FÖR ATT MAN ÄR OLIKA. DET ÄR JU ETT JÄTTEANTAGANDE FRÅN MIG, MEN DET ÄR EN RASISM SOM VI VET FINNS RUNT OSS IDAG, DET ÄR TYDLIGT."

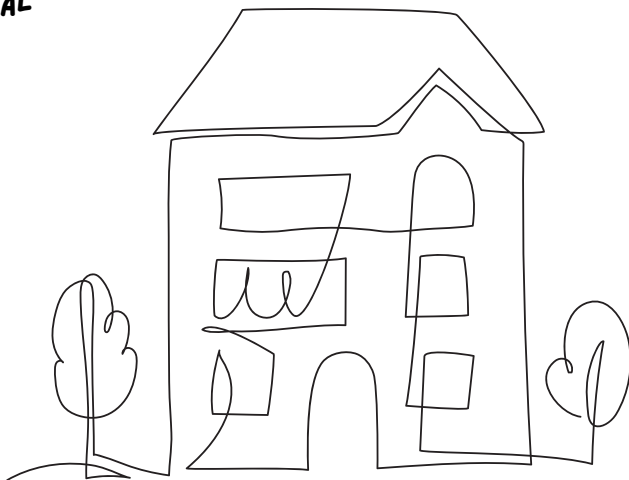
Könsmaktsordning, rasism och segregation påverkar tillgången till fritid. Även om man som ung i Genarp känner att det finns aktiviteter en vill delta på, finns det andra begränsningar som gör att tillgängligheten minskar. Vi ser att den sociala uppdelningen och segregationen är en del av detta. Det är ingen enkel uppgift som kan åstadkommas lättvindigt eller kortsiktigt utan det krävs större politisk förändring.

Ett viktigt tillägg från kyrkans personal handlar om att balansera bilden av familjernas situation i Genarp. Det framhålls att de vuxna generellt är oerhört tacksamma över sina bostäder och den trygghet som boendet innebär. Man upplever området som en plats där man kan trivas, kan skapa nya sociala nätverk och vill stanna. Många uppskattar också närheten till naturen. För vissa vuxna har relationerna med grannar som delar samma språk och kultur varit avgörande, vilket innebär att Kärrvallens utformning inte enbart innebär isolering eller segregation - utan också kan skapa gemen-skapskänsla.

Kyrkans personal understryker att hens upplevelse från kontakten med familjerna är att de som flyttat från området inte gjort det p.g.a. missnöje med grannskapet.

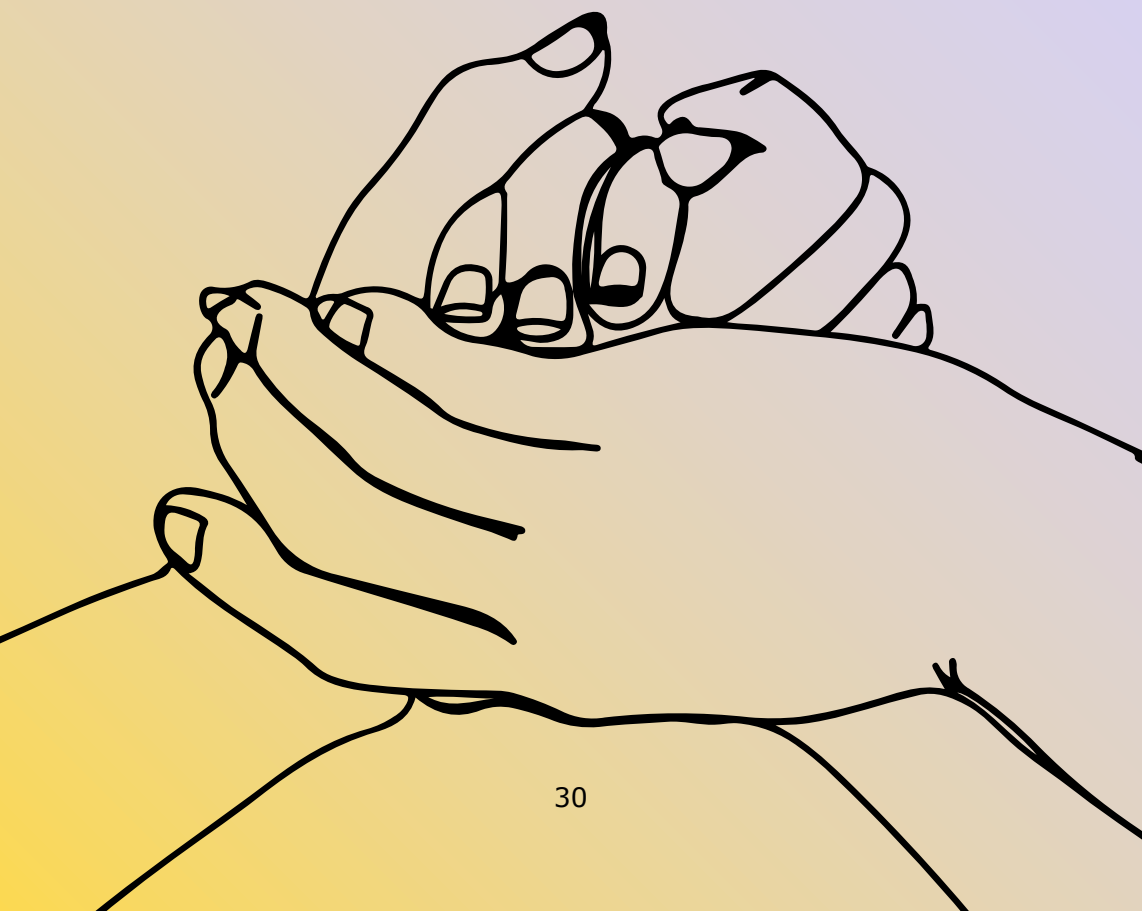
"DE JAG KÄNNER SOM HAR FLYTTAT HAR GJORT DET FÖR ATT DE VILL HA LÄGRE HYRA OCH FÖR ATT DET ÄR FÖR SVÅRT ATT PENDLA, INTE FÖR ATT MAN INTE TRIVS I OMRÅDET ELLER BYN."

- KYRKOPERSONAL

Antirasistisk reflektion

Även om antirasistiskt arbete inte är en uttalad metod i ansökan för projektet, har vi kontinuerligt arbetat med antirasistiskt perspektiv genom hela projektets gång. Det är delvis för att ett antirasistisk arbetsätt går hand i hand med Tamams grundvärderingar och är en självklar del av Tamams arbete. Behovet har funnits i projektet då rasism i hög grad drabbar unga boende i mindre orter.

Att bryta ner rasism är inte en enkel process. Segregation som finns på orten går inte att bryta ner och montera bort med kortsiktiga lösningar. Att möjliggöra och uppmuntra barn och ungdomar att umgås med varandra är inte en magisk lösning på rasism som uppstår som ett resultat av segregation. Vi tror dock att fritiden är en viktig nyckel, att ha en plats för alla ungdomarna att umgås på även om de inte nödvändigtvis "leker" med varandra.

Rasism är inte bara något man utsätts för utan en internaliseringsprocess,¹⁰ både för dem som utsätts och den som utsätter. De som gynnas av rasism internaliserar ofta rasism positivt, där individen ärver en känsla av att vara självklar och att denna har möjligheter. Det här kan komma i uttryck inom fritiden genom att unga som rasifieras som vita inte på samma sätt ifrågasätter sin plats och upplever sig självklara i många fler sammanhang än barn till nyanlända familjer eller med utomeuropeisk bakgrund.

För unga som tillhör normen är orättvisorna deras jämnåriga upplever ofta osynliga. Vuxna tenderar ofta att prioritera behoven hos de som inte marginaliseras¹¹ eftersom de ofta utgör en majoritet. När man sedan bryter det mönstret kan det i början upplevas som orättvist för dem som ingår i majoriteten när den osynliga normen börjar brytas ner.

Vi kan inte få rasism att försvinna men vi tror att vi kan motverka de negativa konsekvenserna av den för unga som drabbas av den. Genom exempelvis separatism eller genom att vara trygga vuxna som de kan spegla sig i. Vuxna som reagerar och lyssnar på den rasism som unga uttrycker eller berättar om och genom att skapa sammanhang som inte bidrar till att återskapa den rasism präglar deras liv.

10 När en individ tar till sig och accepterar negativa stereotyper eller normer om sin egen grupp, vilket kan påverka självbild och beteende.

11 När vissa grupper systematiskt exkluderas från makt, resurser och möjligheter i samhället.

Tamam har försökt föra dialog med Genarps skola gällande rasismen som många unga vittnat om i skolan. Vi kontaktade ledningen på skolan med syftet att starta ett samtal och undersöka möjligheten att hålla workshops för eleverna eller personalen. I dialogen med skolan har det dock varit svårt att nå samförstånd. Kontaktpersonen på Genarps skola menade att de inte har problem med rasism på skolan utan att problematiken grundar sig i att barnen inte leker med varandra. I ett möte med representanter från kommunen berättar de att ordet rasism har ett negativt genomslag i kontakt med skolledningar och att man därför valt att istället prata om normkritik utifrån etnicitet.

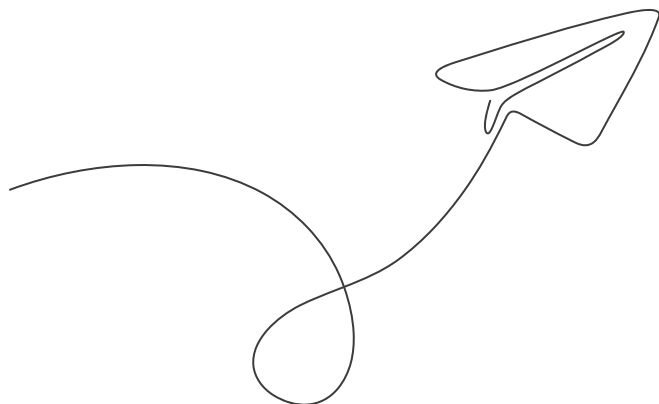
Det är viktigt att påpeka att barns och ungas beteende är ofta speglingar av vuxnas attityder och språk. Vi har ofta sett hur unga på ett tragiskt sätt driver med och sänker varandra med kommentarer och jargong kring härkomst och etnicitet. Vi har även sett hur vuxna som arbetar med unga på liknande sätt anmärker eller gör skillnad på unga genom språk, skämt och antaganden. När vi exempelvis haft futsal i Genarps idrottshall har det antagits att det varit våra deltagare skapat märken i golvet med fel typ av skor och skräpat ned, trots att vi inte använt hallen vid det specifika tillfället. Vid ett annat tillfälle såg vi hur ett av barnen berättade för en vuxen att det är dennes födelsedag, varpå den vuxne svarade:

"HUR GAMMAL BLIR DU I HEMLANDET DÅ?"

Något som inte synligen uppfattades som kul för deltagaren och som av oss i projektet upplevdes som ett tydligt exempel på hur rasism reproduceras i vardagen av vuxna.

Det har funnits en föreställning bland vuxna och unga på orten att projektet endast är till för barn och unga med utomeuropeisk bakgrund. Mycket av detta grundar sig i att majoriteten av våra deltagare är barn och unga med utländsk bakgrund. Trots att vi träffat många unga i Genarp med olika bakgrund och försökt få med oss alla unga på orten så har det växt fram en bild som inte stämmer överens med hur projektet har marknadsfört sig. Med tiden har projektet blivit allt mer blandad, en lärdom vi tagit med oss från detta är att platser och aktiviteter ofta är kodade och att den sociala uppdelningen utifrån etnicitet är så pass stark på orten. Grupperna håller sig ofta för sig själva och när vuxna som arbetar nära ungdomarna blundar för detta medför det att avståndet mellan grupperna ökar.

Med Tamam TakeOver har vi strävat efter att bryta dessa barriärer och skapa ett mer inkluderande samhälle, där alla unga har både tillgång samt möjlighet att påverka sin fritid och framtid. Vårt tillvägagångssätt har till stor del varit att stärka de grupper som upplever en brist på eller begränsad tillgång till aktiviteter och social gemenskap.

Projektets metoder

De fem metoder vi har använt oss av i TakeOver är TakeOver-metoden, relationsbaserat samarbete, påverkansarbete, separatistisk metod och nätverkande. Metoderna flyter in i varandra på olika sätt och har gemensamma beröringspunkter. Nedan kan ni läsa om metoderna teoretiskt, hur vi arbetat med dem i praktiken samt ta del av citat från unga deltagare och samarbetspartners i projektet.

TakeOver-metoden

"TAKEOVER VAR ETT PROJEKT SOM MAN KAN GÖRA SKILLNAD. SOM PÅVERKAR MIG OCH ANDRA UNGDOMAR. JAG VAR DEL AV PROJEKTET OCH DET VAR MYCKET ROLIGT. MAN LYSSNAR PÅ ANDRAS ÅSIKTER OCH SKAPAR FLER AKTIVITETER. NÅGOT SOM JAG KÄNNER MIG STOLT ÖVER."

- UNG I GENARP, 19 ÅR

TakeOver-metoden innebär att etablera tillfälliga sociala mötesplatser och aktiviteter för unga på platser där unga vanligtvis inte erbjuds liknande aktiviteter, eller platser som unga upplever att de saknar tillgång till. Metoden går praktiskt ut på att tillfälligt "ta över" platser som redan finns på orten. Det kan både vara platser som är specifikt upprättade för unga, men även de platser som inte är anpassade eller erbjuder aktiviteter för unga. Genom att låna platsen tillfälligt och ha aktiviteter där tillgängliggörs fler platser för unga som innan kanske inte kändes självklara. Metoden vilar på att etablera samarbeten, nätverk och relationer på orten, eftersom platserna eller lokalerna vi lånar ägs av någon annan än oss själva. På detta sätt kan metoden göra svårtillgängliga mötesplatser till mer välkomnande sociala mötesplatser och bli hållbara alternativ för föreningar som inte redan är etablerade eller har en lokal på platsen för aktiviteten eller projektet.

"INNAN TAMAM SÅ HAR DET VARIT VÄLDIGT TRÅKIGT OCH MAN HADE INGET ATT GÖRA OCH EFTER TAMAM SÅ NU GÖR VI TYP ALLTID NÅGOT ROLIGT."

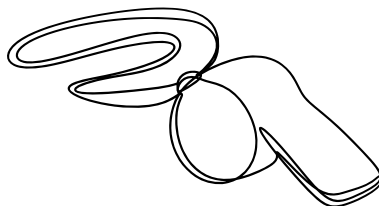
- UNG I GENARP, 15 ÅR

I Genarp har vi haft TakeOvers i kyrkan, på biblioteket, pizzeria Fortuna, Erikshjälpen och fritidsgården. I början av projektet kartlades vilket utbud på sociala mötesplatser som fanns och var många Genarpsbor samlas. En sådan plats var Genarps kyrka. Vi tog kontakt med kyrkan och började närvara på deras mötesplatsträffar och fick på så vis kontakt med barn och unga på orten. Samtidigt skapade vi kontakt med fritidsgården i Genarp, där vi började med besök som sedan dess utvecklats till ett gott samarbete. Vi har under projektets gång lånat Fritid Genarps lokaler många gånger för olika typer av aktiviteter och TakeOvers.

"INNAN TAKEOVER VAR DET VÄLDIGT TRÅKIGT MEN EFTER ATT TAKEOVER HAR KOMMIT SÅ HÄNGER JAG MED MÅNGA OCH HAR DET ROLIGT."

- UNG I GENARP, 19 ÅR

En av TakeOver-metodens största styrkor är att den möjliggör genomförandet av aktiviteter på platser som kanske egentligen är avsedda för ett helt annat ändamål. Det finns en flexibilitet och ett utanför boxen-tänk i metoden som gör att en plats med etablerade ramar för olika aktiviteter eller sammanhang kan formas om för att öppna upp för nya möjligheter och aktiviteter. Ett exempel på detta är att vi haft filmkväll i kyrkstugan, en diskussionsträff på Erikshjälpens secondhand och haft ett tillfälligt escape room på fritidsgården.

Futsal

Den TakeOver aktivitet som vi har haft allra flest gånger och varit en av de mest uppskattade aktiviteterna är just futsalen. I början av projektet när vi besökte kyrkan och fritidsgårdens verksamheter var det många ungdomar som lyfte en stark önskan om att kunna idrotta och ha tillgång till idrottshallen på fritiden. Genarp har en del idrottsföreningar som använder idrottshallen men ungdomarna saknade prestigelöst idrottande som var gratis och öppet för alla. Det kan även lyftas att tillgången till Genarps idrottshall är ganska begränsad för unga. Om fritidsgården inte kan vara där är det inte tillgängligt om ungdomen inte är medlem i en idrottsförening, en kostnad som inte alla unga kan betala. Ungdomarna hade länge uttryckt sitt önskemål om att spela futsal för fritidsgården, och i mån av tid kunde fritidsgården ibland erbjuda det som aktivitet, men på grund av resurs- och tidsbrist var det inget de kunde förverkliga kontinuerligt. Utifrån det uttryckta behovet började vi ha futsal i Genarps idrottshall när hallen var ledig och aktivitetsansvarig i projektet hade tid och möjlighet att delta som ledare. Efter en tid hade två deltagare utbildat sig till hjälpledare och kunde mer självständigt driva aktiviteten som ledare, vilket såklart ökade förutsättningarna för att spela oftare.

Vi bokade under den första perioden idrottshallen genom Fritid Genarp, men själva bokningen kom med en del svårigheter. Lunds kommun har tydliga riktlinjer för hur träningstider fördelas i kommunens idrottsanläggningar. Fördelnings-principerna syftar till att skapa en så rättvis, jämställd och effektiv användning av idrottsanläggningarna som möjligt. Detta görs av Kultur- och fritidsförvaltningen och följer både Riksidrottsförbundets riktlinjer och FN:s barnkonvention. Överblivna tider som inte fördelats till föreningar blir därefter bokningsbara för allmänheten och företag. Fritidsgårdens hall-bokningar var därför inte prioriterade och tillgång till hallen fanns de tider hallen stod tom.

När fritidsgården själva bokat tider var de på grund av att prioriteringsreglerna var tvungna att ge företräde åt andra föreningar som stod högre upp i prioriteringsordningen än de själva. När vi då som förening fick tillgång till hallen via fritidsgården innebar det att vår tillgång till hallen blev villkorad, eftersom vi då också blev tvungna att ge upp vår tid om någon annan förening gjorde anspråk på den.

I Genarp fanns även en informell hierarki inom föreningarna, där särskilt vissa idrottsföreningar drog fördelar. Detta gjorde att futsalen kunde avbokas med kort varsel och liten framförhållning. I vissa situationer dök vi upp till vår bokning bara för att inse att en annan förening redan intagit hallen. Eftersom dessa "avbokningar" inte gjordes regelrätt utan informellt, det vill säga muntligt i kontakten föreningar sinsemellan, stod fortfarande den ursprungliga bokaren för bokningskostnaden, eftersom det i hallbokningssystemet fortfarande låg inne som att det var just den primära föreningen som använt tiden. På grund av att varken vi, Fritid Genarp eller de andra drabbade föreningarna varit fullt medvetna om hur prioriteringsfördelningen fungerade fanns det ingen som ifrågasatte detta och det pågick under en längre period.

Vi har alltid varit av åsikten att ju fler aktiva föreningar, civilsamhällesorganisationer, klubbar och aktörer som finns på plats i Genarp för att berika föreningsliv och fritid för unga, desto bättre. Men vi såg att problemen med hallbokningen hade negativa konsekvenser för hur tillgången till hallen fördelades mellan unga i Genarp. Konsekvenser som kom av detta blev att vi hade svårt att ha en långsiktig planering av futsal på orten, och många av ungdomarna blev väldigt besvikna när aktiviteter som de sett fram emot ställdes in med kort varsel.

Vårt planeringsarbete försvårades. Möjligheten att skapa konsekvent och meningsfull fritid efter ungas egna önskemål i Genarp påverkades. Vi tvingades ställa in aktiviteter med kort varsel och våra deltagare, som hade givit mycket positiv respons på futsal som återkommande aktivitet, blev väldigt besvikna och frustrerade. Vi i projektet såg dessutom att en mer allvarlig konsekvens var det starkt negativa signalvärde som sändes ut när vissa aktiviteter eller aktörer premierades och prioriterades över andra. Det fanns en oro att detta skulle leda till att öka glappet och segregationen mellan ungdomarna som bor i Genarp, samt förstärka känslor av utanförskap och mindervärde. Vår oförmåga att som organisation och projekt hålla i de aktiviteter som vi utannonserat kunde även resultera i att deltagarna tappade förtroendet för oss.

"VI ÄR INTE LIKA VIKTIGA SOM [FÖRENINGSNAMN]-BARNEN."

- UNG I GENARP, 14 ÅR

Efter många uppgivna samtal med ungdomar som bland annat uttryckt sig såsom citatet ovan, valde vi i projektet att boka in ett möte med fritidsgården och kultur- och fritidsförvaltningen i Lunds kommun. Under mötet framkom det att vissa avbokningar skedde olovligt och att bokningsreglerna inte efterföljdes. Mötet ledde till att kommunen bokade ett gemensamt föreningsmöte med alla föreningar i Genarp som hade behov av idrottshallen. Syftet med mötet var att förtydliga prioriteringsreglerna och hur avbokningar eller skiften av bokningar skulle gå till formellt. När de nya halltiderna släpptes vid ny säsong fick vi i projektet vara med och önska fasta tider från början, vilket ledde till en stor förbättring. Vi kunde då utöka våra futsal tillfällen, eftersom våra bokningar prioriterades som föreningsbokningar i linje med kommunens bokningsregler.

Futsalen har varit en av TakeOvers viktigaste aktiviteter och är ett tydligt exempel på när en förening kliver in och fyller ett behov som den kommunala verksamheten inte kan. Det som började som en sporadisk TakeOver i mån av tid blev tillslut en återkommande aktivitet. Från att ske cirka en gång i månaden, så småningom utökas till två gånger i månaden, för att till sist vara en aktivitet som fanns tillgänglig två gånger i veckan. Det har varit en otroligt uppskattad aktivitet och vi har hållit den många fler gånger än förväntat. Behovet var nästan större än vad vi långsiktigt kunde tillgodose. Futsalen har varit en plats för många unga att vara på, ses och ha kul. En ungdom uttryckte att det är viktigt att de har saker att göra på helgkvällar, annars ses de ofta utomhus och hänger.

Ett problem som kvarstår med futsalen är att idrottshallen stängs för bokning under somrarna, vilket gör att vår futsalverksamhet påverkas. Kommunen menar att det går bra att spela på gräsplanen och utomhus istället, men futsal och fotboll är två väldigt skilda sporter med olika regler och krav. Futsal kräver en inomhusplan för att spelet ska kunna spelas korrekt och säkert. När stängningen av hallen dessutom infaller under sommaren innebär det att många unga, som inte har förutsättningar för att åka iväg på semester, är kvar i Genarp utan några sommaraktiviteter.

Relationsbaserat samarbete

Relationsbaserat samarbete är en av grundpelarna i vårt arbete, särskilt i ett projekt som TakeOver som syftar till att skapa verklig delaktighet för och med unga. Den här metoden bygger på att skapa tillitsfulla och förtroendebaserade relationer mellan ungdomar och projektmedarbetare, eftersom det är först när unga känner sig sedda och inkluderade som de kan bli verkligt engagerade.

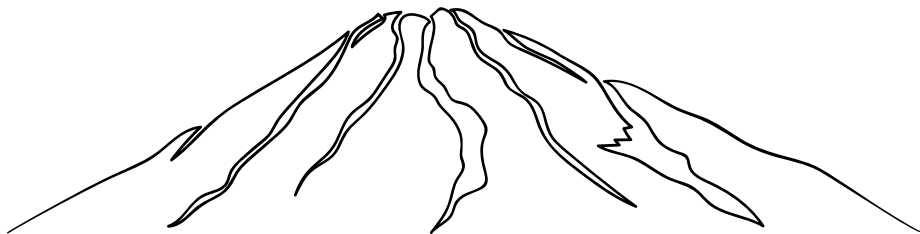
Vi strävar efter att unga inte enbart ska vara mottagare av aktiviteter utan aktiva deltagare i varje steg av projektet. När vi arbetar relationsbaserat, gör vi det med fokus på att ge ungdomarna ägandeskap och inflytande. Det betyder att ungdomarna är involverade från start – i allt från projektansökan och planering, till beslutsfattande, genom-förande av aktiviteter och slutligen utvärdering och reflektion. Denna process av ständig återkoppling stärker relationerna och gör att projektet upplevs som meningsfullt och relevant för de unga.

Att skapa tillitsfulla relationer handlar också om närvaro. Under projektets uppstart la vi stor vikt vid att vara synliga och tillgängliga i lokalsamhället, närvarande på ungdomarnas arenor och lyhörda för vad de hade att säga. Vi engagerade oss i deras vardag genom att prata med dem om deras liv i Genarp och lyssna på vad de tyckte saknades i deras närmiljö. Närvaron är viktig även i ungas digitala miljöer, i projektet har vi haft flera chattar med unga via våra konton på sociala medier. För att skapa tillgängliga kanaler för information på de sätt som funkar för deltagare i TakeOver. Att bygga relationer tar tid, men det är just genom regelbundna möten och ett genuint intresse för deras liv som förtroendet växer. Vi visar att vi bryr oss om deras tankar och idéer och vi gör vårt bästa för att i samarbete med deltagarna förverkliga förslagen de kommer med.

Ett relationsbaserat arbetssätt gör också att unga enklare vågar uttrycka sina idéer och behov, att de kan och får söka stöd och känner tillit både till varandra och till oss som ledare. Genom att satsa på relationer minskar risken för sporadiskt deltagande eller att ungdomar hoppar av projektet. För dem blir vi pålitliga vuxna som de kan vända sig till och som aktivt lyssnar och svarar på deras frågor och funderingar. Det är också genom den här nära relationen vi kan säkerställa att vi arbetar med ett äkta ungdomsperspektiv, där de unga själva har en röst i besluten som påverkar dem.

Att lära känna och skapa relationer till deltagarna är också viktigt för att planera aktiviteter under rätt tider eller dagar. I vårt projekt blev det tydligt när vi planerade aktiviteter under fastetider som t.ex. ramadan, då flera av våra deltagare berättade för oss att det skulle bli svårt för dem att delta. Detta tog vi med oss i fortsatt planering av aktiviteter och event.

Relationsbaserat samarbete är därför en förutsättning för att arbeta för och med unga. Genom att bygga tillitsfulla relationer där ungdomarnas idéer och perspektiv värdesätts, skapar vi en trygg miljö där de unga kan utvecklas och ta ansvar. Denna metod har gjort det möjligt för oss att bygga ett projekt där de unga inte bara är delaktiga, utan där deras inflytande genomsyrar hela verksamheten.

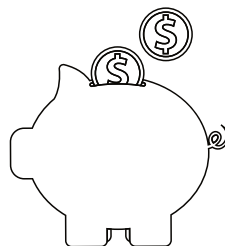

Mat, prat para

Mat, prat & para är en aktivitetsform som varit viktig för ungdomsperspektivet och inflytande. Träffarna har inneburit informella möten tillsammans med unga för att de ska få möjligheten att delta i planering inför konkreta aktiviteter, ge oss feedback på redan genomförda aktiviteter samt komma med förslag och önskemål på kommande aktiviteter.

Till en början använde vi begreppet "diskussionsträffar", vilket var det vi kallat träffarna internt och i projektansökan. Vi märkte dock ganska snart att de första aktiviteterna under detta namn bara nådde en liten del av våra återkommande deltagare istället för en bredare grupp av unga i Genarp. Unga (och även vi anställda inom projektet) uppfattade aktivitets-namnet som torrt och tråkigt. Vi fick stöpa om vårt koncept. Vi namngav träffarna "Mat, prat och para" eftersom många unga talat om för oss att "finns det mat så kommer vi" och beslutade att bjuda på mat i samband med träffarna. Mat för maten vi bjöd på, prat för att vi diskuterade projektet och kommande aktiviteter och para för att vi tillsammans med ungdomarna bestämde vad vi skulle göra med projekt-pengarna.

Vi såg direkt en förändring i antalet deltagare: från att vid första diskussionsträffen endast haft tre deltagare som närvarade blev mat, prat och para-träffen fullbokad med arton ungdomar. Antalet hade kunnat vara fler, men vi blev tvungna att platsbegränsa aktiviteten med hänsyn till matbudgeten och vi hade fler deltagare i kö på vår reservplatslista.

Hej Tamam!

Tack för Tamams organisation i Genarp
många saker har förändras sedan
Take over kom till Genarp som många
aktiviteter har gjorts till ungdomar både
killar och tjejer och många till aktiviteter
har planerats.

Den bästa saken som har take over gjort
är att tog upp busstiderna mellan politiken
och nyheter och det här var mycket bra
gjorts för busstiderna var kaos.

aktiviteterna angår tutsall kolla på viktiga
fotboll matcher i gården och samt fixar med
oss ~~hög~~ tider plus planeringarna och
aktiviteter i Genarp ska försättas Tack
för Tamam.

Påverkansarbete

"IBLAND FRÅGAR VUXNA SOM HAR MAKT OCH JOBBAR PÅ KOMMUNEN OSS VAD VI VILL, DET KÄNNES SOM DE LEKER ATT DE BRYR SIG. VI HADE TILL EXEMPEL MÖTE PÅ SKOLAN [MED VUXNA FRÅN KOMMUNEN] OCH PRATADE OM BUSSAR OCH DE SA ATT DE INTE KUNDE ÄNDRA PÅ DET. DE SA 'VI SKA LYFTA UPP DET, VI FÅR SE.' JAG LOVAR, DE LJÖG FÖR MIG, DE SKREV INTE ENS NED VAD JAG SA. INGENTING HÄNDER OCH VI FÅR INTE ENS SVAR ELLER ÅTERKOPPLING."

- UNG I GENARP, 14 ÅR

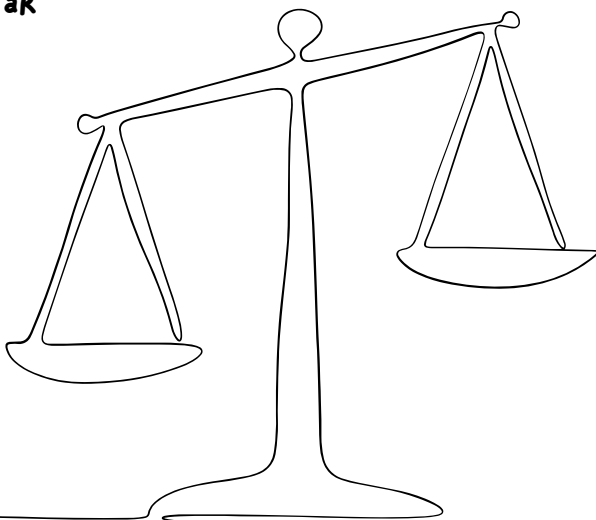
Var du bor spelar roll för demokratiskt deltagande. Samhällsengagemang är inte alltid enkelt och speciellt inte i områden med sämre socioekonomiska förutsättningar där unga upplever eller faktiskt har ett stort avstånd till beslutsfattande och politik. Med tanke på detta ville vi introducera påverkansarbete under projektår två för att stärka ungdomarnas agens och lyfta ortens intressen förankrat i vad ungdomarna vill.

Metoden handlar om att välkomna nya ungdomar med just ett intresse för politisk påverkan, förändring, maktförhållanden och aktivism. Formen för metoden har främst utgått från regelbundna träffar där vi pratat om vad påverkansarbete är och kan vara, delat tankar, funderingar och förhoppningar. Vi bildade gemensamma gruppregler för att skapa ett rum där deltagarna kände sig delaktiga och trygga. För att ge tydlighet och struktur till träffarna utgick vi från en dagordning som alla deltagare fick ett fysiskt exemplar av i början av träffen. För att det inte skulle upplevas så formellt eller styrt gjorde vi alltid plats i dagordningen för deltagarnas egna punkter och önskemål och gjorde vårt bästa som ledare att vara inkännande och flexibla.

Den grupp som tillsammans med oss arbetade med detta kallade vi för påverkansgruppen. Under våra möten med påverkansgruppen lyftes mycket tankar och frustrationer. Några exempel på vad som kom upp var bristen på aktiviteter och att det inte fanns någonstans för ungdomarna att vara på när fritidsgården var stängd. De önskade längre öppettider på fritidsgården, en kiosk eller ett café. Många lyfte även en besvikelse över att det inte fanns någonstans att vara för ungdomar som fyllt 19 och är för gamla för fritidsgården (denna önskan tog vi men i utformningen av vårt nya projekt i *Genarp Undomssdiven mötesplats och metodik*). Ofta hade vi engagerade samtal där det blev uppenbart för oss ledare att det fanns en utbredd upplevelse av att känna sig förbisedd.

"VI HADE BRA MÖTEN DÄR VI DISKUTERADE HUR VI SKA HJÄLPA GENARP FÖR ATT BLI EN BÄTTRE PLATS FÖR ALLA UNGDOMAR. DET SPELAR INGEN ROLL VAR VI ÄR IFRÅN. VI HAR SKAPAT SKILLNAD FÖR UNGDOMAR. MAN KÄNNER SIG GLAD FÖR ATT VARA DEL AV PROJEKTET TAKEOVER."

- UNG DELTAGARE, 22 ÅR

Busskampanjen

Tillsammans med deltagare ur påverkansgruppen tog vi fram en handlingsplan för hur vi skulle lägga upp påverkansarbetet och vad de ville fokusera på. Det som alla i gruppen kände var viktigt var kollektivtrafiken till och från Genarp. Kollektivtrafiken är en stor besvikelse för unga och vuxna i Genarp. Har man dessutom inte tillgång till bil är man helt beroende av de få avgångar som erbjuds.

"VI FÅR INTE TRÄFFA MÄNNISKOR UTANFÖR GENARP FÖR DE PALLAR INTE KOMMA HIT OCH VI ORKAR INTE KOMMA DIT, FÖR DET TAR SÅ LÅNG TID MED BUSSARNA."

- UNG I GENARP, 16 ÅR

Vi kom överens om att driva en busskampanj som bland annat skulle innehålla en digital namninsamling. Namninsamling handlade om att öka turena av buss 162, som var den enda bussen som ledde till och från Genarp.

Deltagarna var med och spred namninsamlingen, både på sociala medier men även på fysiska platser runt om i Genarp, Lund och Malmö. Namninsamlingen, som gjordes via Skiftet, skapade mycket engagemang, inte bara bland unga och vuxna i Genarp utan även bland dem unga och vuxna som flyttat från Genarp eller unga på mindre orter som kunde känna med budskapet. Det totala antalet namnunderskrifter innan namninsamlingen stängdes var 835 stycken.

Arbetet innebar inte bara att skapa en namninsamling. I april 2023 besökte en SVT-reporter¹² påverkansgruppen och intervjuade två av ungdomarna i påverkansgruppen.

12 Palmgren, A. (2023). Ungdomar kräver fler bussar i Genarp – "Vänner flyttar härifrån". SVT, 2 maj. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/ungdomar-kraver-fler-bussar-i-genarp-vanner-flyttar-harifrån>

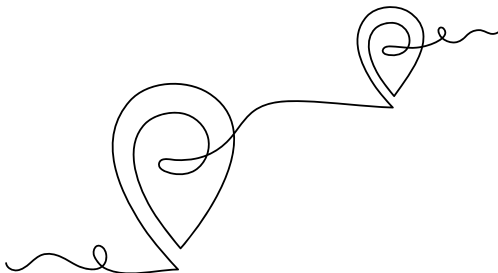
Ungdomsombuden besökte och samtalade med påverkansgruppen i samband med reportaget. Så här säger Ungdomsombuden själva om kollektivtrafiken:

"UNGDOMSOMBUDEN VET OM DEN BRISTANDE KOLLEKTIVTRAFIKEN TILL GENARP OCH ANDRA MINDRE ORTER VILKET ÄR EN GRUNDFÖRUTSÄTTNING FÖR ATT BEDRIVA VERKSAMHET, FÖR SÅVÄL MEDBORGARE PÅ PLATS MEN ÄVEN FÖR MÖJLIGHETEN ATT UTOMSTÅENDE MEDBORGARE SKA KUNNA KOMMA OCH BESÖKA PLATSEN OM EN SPECIFIK AKTIVITET SKULLE GENOMFÖRAS. DÄRFÖR SER VI BEHOVET AV TILLGÅNG TILL BÄTTRE KOLLEKTIVTRAFIK TILL DE MINDRE ORTERNA."

I reportaget lyfts problematiken som ungdomarna pratat om och gensvaret på artikeln var väldigt positivt. Sedan dess har busstiderna blivit bättre i Genarp, dock är det fortfarande en bit kvar.

"DET HAR BLIVIT MYCKET BÄTTRE ÄN FÖRUT, DET FINNS FLER BUSSAR NU - INTE LIKA MÅNGA SOM MAN VILL HA MEN I ALLA FALL FLER, DET HAR HJÄLPT. SPECIELLT FÖR DE SOM ÅKER BUSS TILL SKOLAN, DE BEHÖVER INTE BARA HA KOLL PÅ EN BUSS OCH 162AN GÅR OCKSÅ PÅ HELGERNA INTE BARA SKOL- OCH VARDAGAR."

- UNG I GENARP, 16 ÅR

Vi som har startat namninsamlingen är en grupp unga Genarpsbor som engagerat oss i organisationen Tamam och gått ihop tillsammans för att lyfta det vi vill ändra i vår bygd.

Genarp är en liten bygd i Lunds kommun, här bor cirka 3000 personer. Unga i Genarp har sämre förutsättningar än andra unga i Lunds kommun till en rättvis fritid och vardag, med lika tillgång till sånt som vi unga bryr oss om och behöver. Genarp har få bussförbindelser som gör att man enkelt kan ta sig in till stan i Lund eller Malmö. Bristen på sociala mötesplatser och fritidsmöjligheter i Genarp leder samtidigt till ett ökat behov av att kunna röra sig till närliggande stadsdelar i Lund och Malmö. De dåliga bussförbindelserna ger oss färre möjligheter till bättre ekonomi. Biljetterna är dyra och vi är beroende av bussförbindelser för att hitta jobb utanför orten. Det är svårt att ta sig till arbetet utanför orten som ung när bussen inte alltid matchar arbetstider på ett bra sätt. Att arbeta under kvällar, nätter och helger blir nästintill omöjligt om man inte har tillgång till andra färdmedel än kollektivtrafik. Även vi som studerar påverkas, eftersom vi tvingas ta hänsyn till busstabellen i högre utsträckning och behöver komma till skolan alldeles för tidigt eller alldeles för sent, med risk att förlora CSN och missa skolan som konsekvens.

Bussarna påverkar även vår fritid. En stor del av vår fritid består av att vänta på bussar och bussbyten, och det är svårt att ta sig till vänner utanför Genarp. I Malmö och Lund finns våra skolor, våra vänner, saker att göra på fritiden men även möjlighet till jobb och sammanhang som inte är knutet till Genarp. Det är inte bara ungdomar som tycker bussarna går dåligt, även våra föräldrar, lärare och grannar som även har jobb och skola i andra orter. Därför vill vi se att Linje 162 fortsätter gå och oftare, att vi kräver fler busslinjer till Dalby och Veberöd där andra bussförbindelser till Malmö och Lund går mycket oftare!

Separatistisk metod

Den separatistiska metoden gör aktivt rum och tillfällen för medlemmar ur en grupp som annars missgynnas eller osynliggörs inom den större majoriteten. Det kan innebära att det skapas sammanhang eller aktiviteter där den gruppen kan ses själva. Att aktiviteter och det sociala skapas utifrån deras önskemål och viljor. Separatistisk metod är användbar när man märker ett mönster i vilka medlemmar som deltar och besöker en verksamhet och vilka som inte gör det. Det kan handla om exempelvis könsupdelning, hetro- och cis-normer eller etnisk uppdelning.

Samarbetet mellan projektet och fritid Genarp gjorde en grupp för tjejer och icke-binära möjlig. Fritidsgården hade vid den tidpunkten endast en kvinnlig anställd vilket gjorde det svårt för Fritid Genarp att enskilt starta en tjejgrupp. Tamam kunde komma in med fler kvinnliga anställda. Vi började med att träffa intresserade tjejer på fritidsgården. Därefter besökte Tamam och fritidsgården Genarps skola för att prata med de tjejer som inte kommer till gården, fråga vad de gör på fritiden annars och vad som hade krävts för att de skulle vilja delta. Det resulterade i en separatistisk grupp för tjejer och icke-binära som planerat och anordnat olika aktiviteter för den separatistiska målgruppen. Gruppen bestod både av de deltagare som ofta besökte fritidsgården samt de som nästan aldrig var där. Vi genomförde en workshop där vi pratade om varför deltagarna ville ha en tjejgrupp och vilka aktiviteter de ville göra. Några önskningar som lyftes var att åka till en nöjespark, laga sushi, genomföra en tjejkväll, ha ett escape room, spela bowling och titta på film tillsammans. Efter att tjejgruppen fått rösta på de olika alternativen fanns tre vinnare: tjejkväll, sushi och filmkväll.

Genom samarbetet med fritidsgården samt med hjälp av flera av tjejerna i tjejgruppen, som utbildat sig till hjälpledare, kunde vi genomföra flera av aktiviteterna. Vi slog ihop tjejkvällen och sushimatlagningen till en aktivitet, och hade därefter en filmkväll i kyrkstugan. En slags separatistisk TakeOver! Inför skräckfilmskvällen hade hjälpledarna planerat vad som skulle inhandlas, handlat tillsammans med oss, samt ansvarat för att hämta ut nyckeln till kyrkstugan från Svenska kyrkan i Genarp.

"På FRITIDSGÅRDEN ÄR DET KILLARNA SOM HAR MAKTEN. VI KÄNNER OSS TRYGGARE [NÄR DET ÄR SEPARATISTISKA AKTIVITETER]. INTE FÖR ATT KILLAR GÖR NÅGONTING MEN IBLAND ÄR DE JOBBIGA."

- UNG I GENARP, 16 ÅR

En kille som är deltagare i projektet bekräftade att han höll med om bilden av att det är killar som har makten på fritidsgården. I Genarp finns det en tydlig könsuppdelning där både Tamam och fritidsgården har anmärkt att killar besöker och deltar på aktiviteten i mycket större utsträckning. De tjejer som besöker fritidsgården är ofta samma tjejer som återkommer till gården. Denna grupp tjejer utgör en ganska homogen grupp som inte representerar hela spannet av tjejer i Genarp. I vår tjejgrupp har majoriteten av tjejer som deltagit varit tjejer som också erfar eller riskerar utsättas för rasism.

När vi pratat med fritidsgården om metodmaterialet och behovet av separatistiska aktiviteter lyfte de att de inte upplever en ojämställdhet bland ungdomarna som besöker fritidsgården men att de ser att Tamam når de tjejer som inte kommer till fritidsgården. De tjejer som inte kommer till fritidsgården har inget annat självklart sammanhang utanför skolan på orten och att nå dessa tjejer var viktigt för både oss och fritidsgården.

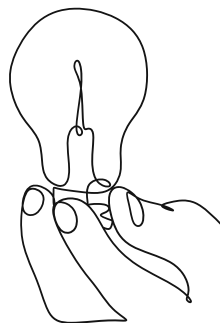
"FAKTUM ÄR ATT NI NÅR DE TJEJER VI INTE NÅR MED SJÄLVKLARHET, SOM VI FÅR LOCKA LITE EXTRA. DET BEHOVET VAR TYDLIGT DIREKT, ATT VI BEHÖVDE EN YTA FÖR DE SOM VI INTE NÅR ELLER SOM INTE KAN VARA HÄR NÄR DET ÄR ÖPPET SOM VANLIGT. ATT DET BEHÖVER VARA SEPARATISTISKT FÖR ATT DET SKA KÄNNAS BRA TILL HUNDRA PROCENT. VI HAR JÄTTEMYCKET TJEJER HOS OSS, LÅNGT FLER TJEJER OM VI JÄMFÖR MED MÅNGA ANDRA GÅRDAR. SÅ RENT STATISTISKT SYNS INTE ETT BEHOV AV SEPARATISTISKT TJEJVERKSAMHET, MEN DÄR FINNS ETT TYDLIGT BEHOV ATT NÅ UT TILL TJEJER SOM BEHÖVER JUST DEN SEPARATISTISKA VERKSAMHETEN. STATISTIK KAN SÄGA EN VISS DEL MEN GER INTE HELA BILDEN, POLITIKER SOM SER SIFFRORNA SER 'OH VAD MYCKET TJEJER' OCH SÅ HADE DE VARIT NÖJDA DÄR KANSKE, MEN DET ÄR EN VISS MÅLGRUPP AV TJEJER SOM BARA KOMMER PÅ SEPARATISTISKT SOM VI VERKLIGEN BEHÖVER NÅ UT TILL."

- FRITIDSGÅRDSPERSONAL

Direkt efter citatet ovan flikade fritidskollegan som deltog i samtalet in:

**"SEN MÅSTE JAG SÄGA ATT JAG HAR SETT ETT MÖNSTER,
ATT EFTER KVÄLLARNA MED ER SÅ HAR DEN GRUPPEN
KOMMIT HIT, MEN BARA ENSTAKA GÅNGER. DET BLEV INTE
KONTINVERLIGT, MEN DET BLEV LIKSOM ATT DE KOM OCH
HÄLSADE PÅ DAGEN EFTER ELLER TVÅ DAGAR EFTER,
PRATADE LITE OM SJÄLVA EVENTET OCH SEN KOM DE INTE
MER."**

Vi ser att vår närvaro på fritidsgården, och särskilt det separatistiska arbetet, skapat en positiv förändring för deltagarna i gruppen. Detta är något vi själva anmärkt och som både fritidsgården och deltagarna i den separatistiska gruppen bekräftar. Fritidsgården hade upplevts som mer tillgänglig för de unga i och med att Tamam varit där. Delvis genom att Tamam varit på platsen vid aktiviteter som riktat sig till hela målgruppen och etablerat kontakt och relation, men särskilt i kombination med att vistas på samma plats i separatistiska sammanhang. När vi lyfte den separatistiska metoden med deltagarna i tjejgruppen och frågade vad de tyckte om den och vad den bidrog till för dem, sa de att det tycker de är roligare och mer bekvämt, att det känns tryggare, när det inte kommer killar på aktiviteter får de lov att delta av föräldrar och att det leder till att de träffar tjejer som de annars inte hade kontakt med.

**"MAN FÅR MAKTEN OCH INGEN AVBRYTER DIG NÄR DU PRATAR
OCH MAN KÄNNER SIG TRYGG NÄR MAN PRATAR FRAMFÖR
FOLK."**

- DELTAGARE I TJEJGRUPPEN, 15 ÅR

Det separatistiska arbetet och metoden i sig är viktig av flera olika skäl. Genom att skapa trygga rum för olika grupper kan vi på lång sikt göra platser mer självklara och tillgängliga för grupper och individer som annars inte upplever sig ha tillgång till platserna. Vår erfarenhet med metoden belyser också den viktiga aspekten av att även om fördelningen mellan olika könsidentiteter på en viss plats (i vårt fall fritidsgården) vid första anblick (eller baserat på statistik och siffror) kan se jämställd ut, kvarstår faktum att makthierarkier utifrån kön existerar och påverkar ungdomars tillgång till sociala mötesplatser och fritidsliv.

**"I TJEJGRUPPEN KAN TJEJER PRATA FRITT OM SINA KÄNSLOR
OCH ERFARENHETER, VI KAN OCKSÅ SNACKA OM KILLAR,
RELATIONER OCH ALLT SÅNT."**

- UNG I GENARP, 18 ÅR

Även om deltagandet är blandat så ser vi ett stort behov hos de tjejer som även utsätts för rasism. Tjejgruppen har varit en plats där deltagarna kunnat prata om både den etniska uppdelningen och könsuppdelningen de upplevt och upplever, tillsammans med vuxna som förstår och har liknande erfarenheter. Tjejgruppen blev ett tryggt rum för deltagarna att vädra alla aspekter av deras erfarenheter och identiteter.

**"MAN KOMMER FÅ GÅ AV SINA FÖRÄLDRAR, DET ÄR ROLIGARE OCH
MAN KÄNNER SIG MER BEKVÄM."**

- UNG I GENARP, 14 ÅR

Nätverkande

Nätverkande är en central del av vårt arbete, särskilt i projekt som TakeOver, där framgången är beroende av starka samarbeten med andra aktörer på orten. Genom att bygga långsiktiga och förtroendefulla relationer med organisationer, föreningar och lokala institutioner skapar vi ett nätverk som stärker vårt arbete med unga. Detta nätverk blir en grundförutsättning för att kunna erbjuda meningsfulla aktiviteter och mötesplatser för ungdomarna.

När vi talar om nätverkande handlar det inte bara om att skapa tillfälliga samarbeten, utan om att utveckla hållbara partnerskap där alla parter är engagerade och känner ägarskap. Vi har lärt oss att regelbundet deltagande i lokala evenemang och initierandet av möten mellan aktörer stärker vår närvaro och bygger ett förtroende hos både ungdomar och vuxna i samhället. Detta arbetssätt hjälper oss att skapa en stabil grund där alla känner sig delaktiga och bidrar till projektets framgång.

Under projektets tre år lade vi stort fokus på att etablera och upprätthålla positiva relationer med olika aktörer i Genarp, som exempelvis kyrkan, fritidsgården, biblioteket, andra föreningar och skolor.

"VILKET JOBB NI HAR GJORT OCH GÖR, VI ÄR VERKLIGEN SÅ GLADA ÖVER ATT VARA EN AV ERA SAMARBETSPARTNER. NI HAR GJORT SKILLNAD OCH NI GÖR ETT FANTASTISKT JOBB, FORTSÄTT SÅ."

- EN AV PROJEKTETS SAMARBETSPARTNERS

Svenska kyrkan, Genarps församling, som varit en viktig samarbetspart under projektet TakeOver, har på olika sätt arbetat för att välkomna och inkludera de nyanlända familjer som bor i Genarp. En återkommande aktivitet som kyrkan anordnar en gång i veckan är en mötesplats för läxhjälp och språkcafé. Genom dessa träffar kan etablerade svenskar möta nyanlända, skapa relationer och kontakt i det annars segregerade sociala klimatet, och stötta med till exempel skrivning av CV, översättning av dokument, svenska språkfärdigheter och liknande. I uppstarten av projektet, samt under övriga projektår inför större aktiviteter, var språkcafé ett bra tillfälle för oss att sprida ordet om vårt projekt och våra aktiviteter, träffa föräldrar till unga deltagare och på så vis skapa ett förtroende för oss som ledare, samt bjuda in till stora aktiviteter öppna för hela familjen såsom till exempel Newroz och Eid-firande.

Ett exempel på hur nätverkande stärkte vårt projekt är vårt samarbete med Fritid Genarp och Svenska kyrkan i Genarp. Tack vare deras stöd kunde vi starta upp och arrangera aktiviteter kontinuerligt i Genarp. Genom att generöst dela med sig av sina lokaler blev fritidsgården och kyrkstugan snabbt självklara platser för projektets olika TakeOvers och övriga aktiviteter.

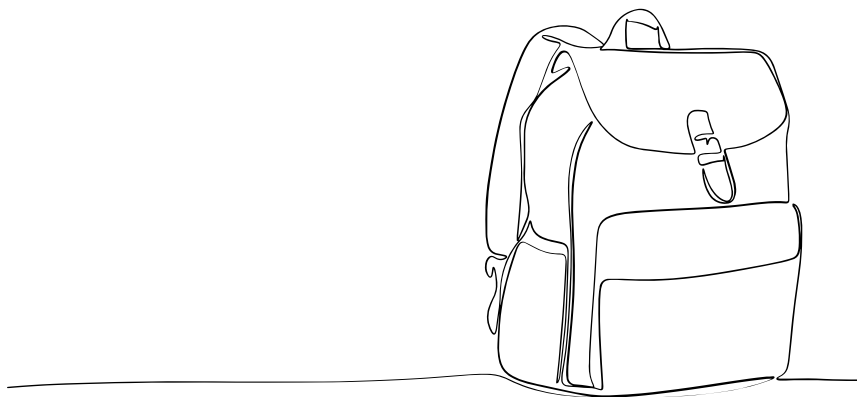
VÄLDIGT VÄRDEFULLT TÄNKER JAG VAD GÄLLER JUST FUTSALEN DÄR, VI ÄR INTE PRIORITERADE OCH KAN INTE BOKA PÅ DET SÄTTET. VI KAN INTE MÖJLIGGÖRA DEN GREJEN FÖR UNGDOMAR I IDROTTHALL VILKET MAN VET ÄR VÄLDIGT POPPIS OCH VÄRDEFULLT. EFTERFRÅGAT OCH SUPERVÄRDEFULLT. VI TRYCKER JU IN RÖRELSE SÅ FORT DET ÄR LEDIGT SÅ VI FÅR JU GJORT DET, MEN DEN KONTINUITETEN ÄR NOG VÄLDIGT VÄRDEFULL SOM KUNDE KOMMA MED ER SOM FÖRENING OCH DOM NI NÅR."

- FRITIDSGÅRDSPERSONAL

Fritid Genarp var även initiativtagare till att starta upp ett nätverk mellan verksamma föreningar och organisationer på orten. Nätverket fick namnet Genarp För Unga (GFU). Projektanställda i TakeOver deltog som samordnande part. GFU-nätverket blev ett positivt sätt att mötas föreningar och lokala aktörer sinsemellan för att utbyta kunskap, erfarenheter, planera gemensamma aktiviteter samt fungera som bryggor till varandras olika verksamheter inom våra engagerade målgrupper. GFU genomförde flera gemensamma aktiviteter för unga på orten.

Samarbetet mellan TakeOver och Fritid Genarp är också ett exempel på hur nätverkande bidragit till ungas fritid i Genarp. Samarbetet gjorde tjejgruppen möjlig, eftersom fritidsgården vid den tidpunkten endast hade en kvinnlig anställd vilket försvårade arbetet för de att självständigt starta upp en tjejgrupp.

Vårt nätverksarbete och täta samarbete med Fritid Genarp ledde även till att vi blev inbjudna att tillsammans delta i MUCF:s panel under Landsbygdsveckan. Tillsammans med Lunds kommun kunde vi belysa vikten av samarbeten mellan kommunala verksamheter och ideella organisationer för att stärka ungas inflytande i landsbygdskommuner.

"MIN UPPLEVELSE ÄR ATT FRITIDSGÅRDAR GENERELLT VILL FÅ TILL MER SAMARBETE MED FÖRENINGAR MEN ATT DET AV OLIKA ANLEDNINGAR KAN VARA SVÅRT ATT FÅ TILL. EN UTMANING TYCKS VARA ATT MAN HAR SÅ OLIKA TIDER OCH INTE KAN KOMMUNICERA SÅ LÄTTILLGÄNGLIGT SOM VID EN SAMVERKAN MED EN ANNAN GÅRD EXEMPELVIS, OCH I FÖRLÄNGNINGEN ATT FÖRENINGSLEDARE OFTAST GÖR DET PÅ SIN FRIA TID. MEN I ALLA ÅR JAG JOBBAT SOM FRITIDSLEDARE SÅ HAR MAN SKRIKIT EFTER MÖJLIGHETEN ATT SAMVERKA MED FÖRENINGAR. FÖRENINGAR HAR EN KUNSKAP SOM BLIR ETT TILLÄGG TILL DET GÅRDEN GÖR OCH KAN, EN EXPERTIS PÅ DET DEM ÄR GRYMMA PÅ. SÅ JAG VAR BARA PEPPAD NÄR JAG HÖRDE ATT DET FANNS EN FÖRENINGSSAMVERKAN, OCH SÅ VISSTE JAG JU VILKA NI VAR INNAN, SÅ JAG VAR BARA POSITIV."

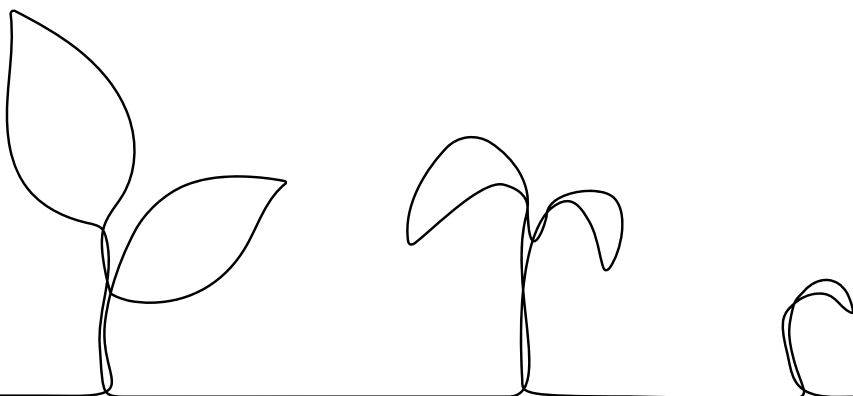
- FRITIDSGÅRDSPERSONAL

Det kontinuerliga samarbetet med Ungdomsombuden möjliggjorde skapandet av en kommunikationslänk mellan unga i projektet och makthavare och beslutsfattare på Lunds kommun. Ungdomsombuden deltog vid flera aktiviteter under projektåren, samtalade med unga i Genarp om påverkans- och inflytandemöjligheter och gav sina kontaktuppgifter till unga för att kunna stötta upp ungas egna initiativ och svara på frågor. Ungdomsombuden och Lunds kommun, kultur- och fritidsförvaltningen, startade under 2023 upp en grupp för unga vid namn Unga Röstergruppen. Unga Röstergruppen är en ungdomsgrupp som arbetar tillsammans med Ungdomsombuden utifrån 4 olika uppdrag som rör ungas delaktighet, inflytande och medskapande. Uppdragen är evenemangsplanering, kommunikation, marknadsföring, dialog med direktören och att utgöra en advisory board.

Gruppens arvoderas och deras huvudsakliga uppgift är att vara en förlängd röst för unga. Gruppen ska representera ett mångfaldigt Lund. Unga Röstergruppen ses varje måndag och arbetar aktivt för att tillsammans förändra och förbättra Lund. När Ungdomsombuden rekryterade till Unga röstergruppen kunde vi förmedla deras information till unga deltagare i projektet och flera av ungdomarna sökte in till att vara en del av gruppen. Genom nätverksarbetet med Ungdomsombuden kunde unga i Genarp erbjudas en chans att delta vid ett av dessa möten med direktören för kultur- och fritidsförvaltningen.

TAMAM HAR DEFINITIVT PÅVERKAT UNGDOMAR I GENARP POSITIVT. DET HAR BIDRAGIT TILL ATT MÅLGRUPPEN I FRÅGA FÅTT STÖRRE MÖJLIGHET ATT HA INFLYTANDE ÖVER SIN VARDAG OCH FÅTT VARA DELAKTIGA I ATT SKAPA FÖRÄNDRING DÄR DE BOR. SAMT ATT DET HAR UPPFYLLETT BEHOVET AV FLER AKTIVITETER OCH MÖTESPLATSER FÖR UNGA."

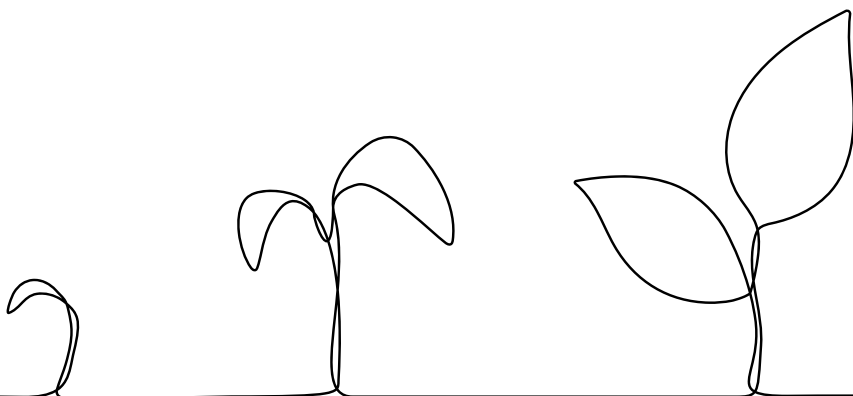
- UNGDOMSOMBUDEN

För att skapa långsiktiga samarbeten är nätverkande som metod nyckeln. Det är viktigt att ha en tydlig och öppen dialog från start. Vi har lärt oss vikten av att sätta gemensamma mål och förväntningar, där alla parter känner sig hörda och har möjlighet att påverka. I vissa fall kan olika arbetssätt och mål krocka, men genom att ha en transparent kommunikation och löpande uppföljningar kan vi undvika missförstånd och skapa mer hållbara samarbeten. Vi har också sett att det är viktigt att vara flexibla och öppna för att justera samarbeten beroende på förändrade behov och resurser.

Nätverkande är en avgörande metod för att skapa ett stabilt fundament för projekt som Tamam TakeOver. Genom att engagera lokala aktörer och bygga hållbara partnerskap kan vi inte bara nå ut till fler ungdomar, utan också säkerställa att aktiviteterna är anpassade efter lokala behov. Genom att dela resurser och kunskap kan vi tillsammans skapa en starkare och mer inkluderande gemenskap där unga har verkliga möjligheter att påverka sin fritid och sin framtid.

Denna metod har gjort det möjligt för oss att utveckla ett projekt där lokalsamhället och ungdomarna samverkar för att skapa hållbara förändringar. Tillsammans bygger vi ett samhälle där alla unga – oavsett var de bor – får samma möjligheter att delta, utvecklas och göra sina röster hörda.

Avslutande ord

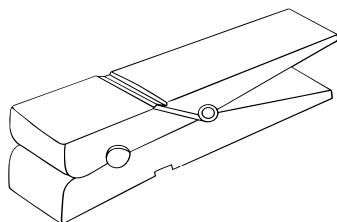
"TAKEOVER VAR ETT PROJEKT SOM MAN KAN GÖRA SKILLNAD. SOM PÅVERKAR MIG OCH ANDRA UNGDOMAR. JAG VAR DEL AV PROJEKTET OCH DET VAR MYCKET ROLIGT. MAN LYSSNAR PÅ ANDRAS ÅSIKTER OCH SKAPAR FLER AKTIVITETER. NÅGOT SOM JAG KÄNNER MIG STOLT ÖVER."

- UNG I GENARP

Tamam TakeOver har visat att det går att skapa verklig förändring även på mindre orter och i glesbygd genom att satsa på meningsfulla mötesplatser och ungdomsleda aktiviteter. Vårt arbete i Genarp har byggt på långsiktiga relationer, lyhördhet för ungdomarnas behov och ett starkt fokus på ungas delaktighet och inkludering. Unga deltagare i projektet har utbildat sig till hjälpledare, lett regelbundna aktiviteter, lärt sig om TakeOver-metoden och självständigt planerat och genomfört sina egna TakeOvers. Genom att kombinera metoder som relationsbaserat samarbete, påverkansarbete och separatistiska insatser har vi inte bara skapat aktiviteter utan också stärkt ungas självkänsla, inflytande och möjlighet att påverka sitt samhälle.

"MYCKET POSITIVT. VI HAR FÅTT NÅGRA UTBILDNINGAR SAMT ÄR DET KUL ATT TILLHÖRA EN FÖRENING. JAG SKULLE OCKSÅ SÄGA ATT DET HAR ÖKAT MITT SJÄLVFÖRTROENDE OCH PÅVERKAT MIN PERSONLIGHET PÅ ETT BRA SÄTT. DET HAR OCKSÅ HJÄLPT MIG ATT SOCIALISERA OCH SLIPPA DET MED SKOLAN."

- UNG I GENARP, 22 ÅR

Möjligheten att påverka sin fritid är särskilt viktig för unga som bor på mindre orter, i byar eller på lands- och glesbygd, där tillgången till aktiviteter ofta är begränsad och sociala mötesplatser saknas. Vi hoppas att den här metodboken kan inspirera dig och din organisation att utveckla liknande insatser i din egen miljö. Oavsett om du arbetar inom en förening, skola eller kommun, kan våra metoder och erfarenheter anpassas till lokala behov och förutsättningar. Varje plats och målgrupp är unik, och genom att tolka och forma metoderna efter din egen kontext kan du skapa träffsäkra och långsiktigt hållbara lösningar som möter just din orts behov.

Att arbeta med ungdomars delaktighet och inflytande i mindre samhällen innebär också att arbeta mot den urbana normen och stå upp för allas rätt att delta, oavsett bakgrund eller boendeort. Arbetet handlar om att aktivt främja inkludering, särskilt för dem som kanske annars riskerar att hamna i utanförskap. Att ge unga möjlighet att leda och påverka skapar både gemenskap och ett meningsfullt fritidsliv som kan göra stor skillnad för deras framtidstro och självkänsla.

Vi hoppas att du, genom att läsa den här boken, har fått verktyg att ta dessa steg tillsammans med och för ungdomarna i din ort. Att vi tillsammans kan skapa samhällen där alla unga – oavsett bostadsort, bakgrund eller förutsättningar – har möjlighet att påverka sin vardag och sin framtid.

Vid tiden som metodboken skrivs har Tamam fått beviljat ett nytt projekt i Genarp. Det glädjer både oss och deltagarna att vi kan vara kvar på orten och fortsätta arbeta med unga för att stärka deras röster.

